

P/23301644

REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNI INSPEKTORAT

KLASA: 011-02/24-01/8
URBROJ: 443-01-05-24-35
Zagreb, 14. studeni 2024.

PROVEDBENI PROGRAM DRŽAVNOG
INSPEKTORATA
ZA RAZDOBLJE OD 2025. DO 2028. GODINE

Naziv nositelja izrade: Državni inspektorat

Izrađeno: studeni 2024.

GLAVNI DRŽAVNI INSPEKTOR

dr. sc. Andrija Mikulić

Sadržaj:

Predgovor	4
1. Uvod	5
1.1. Djelokrug rada	5
1.2. Vizija	5
1.3. Mandat i misija	6
1.4. Organizacijska struktura Inspektorata	6
2. Opis kratkoročnih razvojnih potreba i potencijala upravnog područja tijela državne uprave 10	
2.1. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te održivo gospodarenje šumama i divljači	10
2.2. Očuvanje zaštite okoliša, prirode i vodnoga dobra Republike Hrvatske	15
2.3. Otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu	17
2.4. Poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača	19
2.5. Osiguravanje propisane kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu	20
2.6. Suzbijanje nezakonitog i poticanje kvalitetnog građenja u Republici Hrvatskoj	21
2.7. Održavanje propisanih standarda u području rudarstva, elektroenergetike i opreme pod tlakom	23
3. Doprinos provedbi ciljeva iz povezanih akata strateškog planiranja	25
4. Popis mjera s opisom	32
4.1. Unaprjeđenje kvalitete i učinkovitosti provedbe inspekcijskih poslova inspektora Inspektorata	32
Mjera 1. Poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača	32
Mjera 2. Osiguravanje propisane kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu	32
Mjera 3. Otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu ...	33
Mjera 4. Suzbijanje nezakonitog i poticanje kvalitetnog građenja u Republici Hrvatskoj	35
Mjera 5. Zaštita zdravlja ljudi i životinja	35
Mjera 6. Povećanje učinkovitosti zaštite javnozdravstvenog interesa	37
Mjera 7. Održavanje propisanih standarda u području rudarstva, energetike i opreme pod tlakom	38
Mjera 8. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih promjena	38
Mjera 9. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području industrijskog onečišćenja	39
Mjera 10. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području gospodarenja otpadom	39
Mjera 11. Održivo gospodarenje šumama i divljači	40
Mjera 12. Postizanje i očuvanje dobrog stanja voda	41

Mjera 13. Učinkoviti nadzor zaštite prirode Republike Hrvatske.....	41
Mjera 14. Učinkovit nadzor propisanih standarda u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane.....	42
Mjera 15. Zaštita zdravlja bilja, očuvanje poljoprivredne proizvodnje i prirodnih biljnih resursa sprječavanjem unošenja i širenja organizama štetnih za bilje	43
Mjera 16. Uklanjanje zgrada uništenih zbog potresa, poplava i drugih izvanrednih događaja	43
Mjera 17. Smanjenje dostupnosti/prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađim od 18 godina	44
Mjera 18. Jačanje nadzora i provedbe zakonskih odredbi kojima se zabranjuje prodaja alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda kao i elektroničkih cigareta i spremnika za ponovno punjenje maloljetnim osobama te usluživanje i dopuštanje konzumiranja alkohola (alkoholnih pića i napitaka) maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima	44
Mjera 19. Provedba nadzora nad reklamiranjem alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda i elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu .	45
Mjera 20. Usavršavanje ciljanih skupina na temu suzbijanja trgovanja ljudima (mjera 2. 6.)	46
4.2. Odgovorno, profesionalno, učinkovito i transparentno upravljanje Inspektoratom	46
Mjera 21. Upravljanje promjenama i inovacijama kroz pripremu i praćenje provedbe akata strateškog i operativnog planiranja te učinkovito upravljanje procesima.....	46
Mjera 22. Djelotvorno upravljanje ljudskim resursima.....	47
Mjera 23. Upravljanje odnosima s partnerima i građanima te ostalim korisnicima usluga	47
5. Prilog 1. Terminski plan provedbe mjera i okvir za praćenje	49

Predgovor

Provedbom mjera iz ovog Provedbenog programa Državni inspektorat će nastojati odgovoriti na nastavne izazove i razvojne potrebe iz upravnog djelokruga ovog tijela države uprave u vezi ključnih prioriteta Vlade Republike Hrvatske, istaknutih Programom Vlade Republike Hrvatske za mandat 2024.-2028.¹ (dalje u tekstu: Program Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.), kako bi svojim doprinosom bio dionik u razvoju uspješne, pravedne i održive Hrvatske.

Rukovodeći se pravnim okvirom za izradu kratkoročnih akata strateškog planiranja, a na temelju Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 123/17, 151/22), članka 21., u ovom drugom programskom razdoblju izrade provedbenih programa tijela javne uprave Državni inspektorat je izradio svoj Provedbeni program na temelju nacionalnih planova, preuzimanjem mjera za koje je nositelj iz donesenih akcijskih planova nacionalnih planova, Programa Vlade Republike Hrvatske i financijskog plana Državnog inspektorata za vremensko trajanje mandata Vlade Republike Hrvatske.

U provedbi mjera iz ovog Provedbenog programa Državni inspektorat će kroz zakonitu, djelotvornu i učinkovitu provedbu inspeksijskih nadzora i službenih kontrola te ostalih inspeksijskih poslova doprinositi ostvarenju makroekonomske stabilnosti i konkurentnog gospodarstva, sigurnijeg tržišta rada, upravljanju državnom imovinom i prostornom uređenju, dostupnijem i održivijem zdravstvenom sustavu, dekarbonizaciji gospodarstva, energetike i prometa, smanjenju odlaganja otpadom, kvalitetnom upravljanju vodnim gospodarstvom i očuvanju bioraznolikosti, razvoju poljoprivrede, ribarstva i akvakulture, završetku obnove javnih zgrada javnog sektora i privatne imovine, neovisnom pravosuđu i borbi protiv korupcije te nadasve jačanju djelotvornosti javne uprave.

Prisutnost inspeksijskih poslova u okviru zakonodavno utemeljenih poslova državne uprave jasnija je svakom godinom rada Državnog inspektorata, kao i značaj uloge Državnog inspektorata u društvu koji će dosljednim radom i u suradnji sa svim dionicima - dugoročno utjecati na osiguravanje primjene materijalnih propisa i održivost kvalitete upravnih područja iz svog djelokruga rada.

dr. sc. Andrija Mikulić
glavni državni inspektor

¹ https://vlada.gov.hr/UserDocImages/ZPPI/Dokumenti%20Vlada/2024/Program_16_Vlade_RH.pdf, uvid na dan 20. rujna 2024.

1. Uvod

1.1. Djelokrug rada

Sukladno članku 4. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave („Narodne novine“, broj 85/20, 21/2023 i 57/2024), Inspektorat je ustrojen kao tijelo državne uprave – državna upravna organizacija.

Odredbom članka 3. Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 115/18, 117/21 i 67/2023), a u vezi s člankom 27. Zakona o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave, propisan je djelokrug Inspektorata, koji obavlja inspekcijske poslove u području:

- trgovine, usluga, zaštite potrošača, sigurnosti neprehrambenih proizvoda
- hrane, uključujući i genetski modificiranu hranu (u daljnjem tekstu: GM hrana), genetski modificirane organizme (u daljnjem tekstu: GMO), sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti, proizvodnje i stavljanja na tržište predmeta opće uporabe, stavljanja na tržište i uporabe biocidnih proizvoda, zaštite od buke i zaštite od neionizirajućeg zračenja, ograničavanja uporabe duhanskih i srodnih proizvoda, proizvodnje, stavljanja na tržište i uporabe opasnih kemikalija te gospodarenja otrovnim kemikalijama
- veterinarstva i sigurnosti hrane, što uključuje službene kontrole iz područja zdravlja životinja, uključujući reprodukciju, držanje, uzgoj, označavanje te premještanje životinja, zatim dobrobiti životinja, označavanja i prometa proizvoda životinjskog podrijetla, označavanja hrane i hrane za životinje, veterinarsko-medicinskih proizvoda, nusproizvoda životinjskog podrijetla i veterinarske zaštite okoliša
- poljoprivrede, lovstva, šumarstva, biljnog zdravstva, sredstava za zaštitu bilja, održive uporabe pesticida i ostataka pesticida
- sjemena i sadnog materijala poljoprivrednog bilja, šumskog reprodukcijuskog materijala, sprječavanja unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanja njima
- ugostiteljske djelatnosti, pružanja ugostiteljskih usluga, pružanja usluga u turizmu, boravišne odnosno turističke pristojbe
- rudarstva, naftnog rudarstva, elektroenergetike, opreme pod tlakom, toplinarstva i plinarstva
- rada i zaštite na radu
- građenja, provedbe stručnog nadzora građenja, održavanja i uporabe građevina
- zaštite okoliša, gospodarenja otpadom, zaštite zraka, klimatskih promjena, zaštite ozonskog sloja, zaštite od svjetlosnog onečišćenja, zaštite prirode, vodnoga gospodarstva i vode za ljudsku potrošnju.

Inspektorat obavlja inspekcijske poslove i u drugim upravnim područjima kada je to određeno posebnim zakonom.

1.2. Vizija

Pozicioniranje Inspektorata kao predvodnika zaštite općeg interesa Republike Hrvatske u pogledu zaštite ljudi, životinja, bilja, prirodnih bogatstava i okoliša.

1.3. Mandat i misija

Sinergijskim djelovanjem inspekcija Inspektorata, u suradnji s ostalim nadležnim institucijama, nadzirat ćemo provedbu zakonodavstva uz transparentnost poslovanja i prevenciju nezakonitosti, učinkovito korištenje resursa te partnerski odnos sa svim dionicima.

Ovaj Provedbeni program donosi se za razdoblje od 2025. do 2028. godine i vrijedi za mandatno razdoblje čelnika tijela.

1.4. Organizacijska struktura Inspektorata

Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata („Narodne novine“, broj 45/19, 97/20, 119/20 i 104/21) uređeno je unutarnje ustrojstvo Inspektorata, nazivi unutarnjih ustrojstvenih jedinica u sastavu Inspektorata i njihov djelokrug, način upravljanja tim ustrojstvenim jedinicama, način planiranja poslova, radno vrijeme, održavanje uredovnih dana, okvirni broj potrebnih državnih službenika i namještenika Inspektorata, kao i druga pitanja od osobitog značaja za rad tijela državne uprave, odnosno organizacijski model osnovnom kojeg Inspektorat može shodno svom djelokrugu kvalitetno upravljati svojim poslovnim procesima te obavljati inspekcijske i druge stručne poslove koji su mu zakonom (Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu tijela državne uprave i Zakonom o Državnom inspektoratu) i drugim propisima stavljani u nadležnost.

Za obavljanje navedenih poslova iz djelokruga Inspektorata ustrojen je Središnji ured i pet (5) Područnih ureda.

U Središnjem uredu je ustrojen:

1. Kabinet glavnog državnog inspektora
2. Sektor za ljudske potencijale, pravne poslove i uredsko poslovanje
3. Sektor za proračun i računovodstvene poslove
4. Sektor za informatiku
5. Sektor za nabavu, strateško planiranje i upravljanje imovinom
6. Sektor za nadzor trgovine, usluga i zaštite potrošača
7. Sektor sanitarne inspekcije
8. Sektor za veterinarski nadzor i nadzor sigurnosti hrane
9. Sektor za nadzor poljoprivrede i fitosanitarni nadzor
10. Sektor za nadzor u šumarstvu i lovstvu
11. Sektor za nadzor u turizmu i ugostiteljstvu
12. Sektor za nadzor rudarstva, energetike i opreme pod tlakom
13. Sektor inspekcije rada
14. Sektor za praćenje i unaprjeđenje rada
15. Sektor za nadzor građenja
16. Sektor za nadzor zaštite okoliša, zaštite prirode i vodopravni nadzor

17. Sektor za drugostupanjski upravni postupak
18. Sektor za unutarnji i kontrolno-instruktivni nadzor
19. Samostalna služba za unutarnju reviziju.

Osim Središnjeg ureda koji je u Gradu Zagrebu, ustrojeni su sljedeći područni uredi:

1. Područni ured Osijek
2. Područni ured Rijeka
3. Područni ured Split
4. Područni ured Varaždin
5. Područni ured Zagreb.

Radi obavljanja inspekcijskih i drugih stručnih poslova iz djelokruga Inspektorata, u područnim uredima su u skladu sa specifičnostima iz djelokruga nadležnosti pojedine inspekcije ustrojene službe, odjeli i 37 ispostava.

Shodno navedenom, za obavljanje poslova iz djelokruga Područnog ureda Osijek, koji prostorno sa sjedištem u gradu Osijeku obavlja inspekcijski nadzor na području Brodsko-posavske županije, Osječko-baranjske županije, Požeško-slavonske županije, Virovitičko-podravске županije i Vukovarsko-srijemske županije, ustrojene su: Ispostava u Đakovu, Ispostava u Našicama, Ispostava u Novoj Gradiški, Ispostava u Požegi, Ispostava u Slavonskom Brodu, Ispostava u Vinkovcima, Ispostava u Virovitici, Ispostava u Vukovaru te Ispostava u Županji.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Područnog ureda Rijeka, koji prostorno sa sjedištem u gradu Rijeci obavlja inspekcijski nadzor na području Istarske županije, Ličko-senjske županije, Primorsko-goranske županije, te Grada Paga i općine Kolan i Poveljane ustrojene su: Ispostava u Gospiću, Ispostava u Krku, Ispostava u Pagu, Ispostava u Pazinu, Ispostava u Poreču, Ispostava u Puli, Ispostava u Senju.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Područnog ureda Split, koji prostorno sa sjedištem u gradu Splitu obavlja inspekcijski nadzor na području Dubrovačko-neretvanske županije, Splitsko-dalmatinske županije, Šibensko-kninske županije i Zadarske županije, osim Grada Paga, općine Kolan i Poveljane, ustrojene su: Ispostava u Dubrovniku, Ispostava u Imotskom, Ispostava u Kninu, Ispostava u Korčuli, Ispostava u Makarskoj, Ispostava u Metkoviću, Ispostava u Pločama, Ispostava u Šibeniku i Ispostava u Zadru.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Područnog ureda Varaždin, koji prostorno sa sjedištem u gradu Varaždinu obavlja inspekcijski nadzor na području Krapinsko-zagorske županije, Koprivničko-križevačke županije, Međimurske županije i Varaždinske županije, ustrojene su: Ispostava u Čakovcu, Ispostava u Koprivnici, Ispostava u Krapini, Ispostava u Križevcima, Ispostava u Zaboku i Ispostava u Zlataru.

Za obavljanje poslova iz djelokruga Područnog ureda Zagreb, koji prostorno sa sjedištem u gradu Zagrebu obavlja inspekcijski nadzor na području Bjelovarsko-bilogorske županije, Karlovačke županije, Sisačko-moslavačke županije, Zagrebačke županije i Grada Zagreba, ustrojene su: Ispostava u Bjelovaru, Ispostava u Daruvaru, Ispostava u Karlovcu, Ispostava u Kutini, Ispostava u Ogulinu i Ispostava u Sisku.

Osnovni prikaz organizacijske strukture Inspektorata nalazi se u prikazu sheme Inspektorata u nastavku, Slika 1.

Navedeno ustrojstvo Državnog inspektorata, koje s obzirom na organizaciju poslova 16 različitih vrsta inspekcija podrazumijeva i kontinuiranu obvezu zakonodavno uredne i kontinuirane provedbe propisa iz velikog broja upravnih područja, **najveći je izazov** u provedbi temeljnih poslovnih procesa ovog tijela javne uprave, čiji krajnji ishod shodno procesnom pristupu ²rada u tijelima javne uprave treba biti input i podstrek stručnim nositeljima propisa (ministarstvima) za daljnji razvoj upravnih područja iz članka 3. Zakona o Državnom inspektoratu.

S obzirom na važnost kvalitetnog obavljanja zakonodavno povjerene uloge Državnom inspektoratu, zadržavanje stručnih državnih službenika, njihova kontinuirana edukacija i razvoj shodno izmjenama zakonodavstva te osobnim razvojnim potrebama za doprinos poslovnim procesima iz Uredbe o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata i zapošljavanje motiviranih ljudskih resursa za radna mjesta u Državnom inspektoratu – dodatni su izazovi ovog tijela javne uprave.

² Smjernice za upravljanje kvalitetom u javnoj upravi („Narodne novine“, broj 65/2023) daju preporuku za uvođenje sustava kvalitete u tijelima javne uprave uz korištenje Priručnika za upravljanje kvalitetom u tijelima javne uprave (svibanj, 2021.), kojim se obrazlaže procesni pristup rada utemeljen na suradnji i ujedinenju međufunkcijskih procesa radi stvaranja vrijednosti za građane i ostale korisnike.

Slika 1. Organizacijska shema Državnog inspektorata (Uredba o unutarnjem ustrojstvu Državnog inspektorata, „Narodne novine“, broj 45/19, 97/20, 119/20 i 104/21)

2. Opis kratkoročnih razvojnih potreba i potencijala upravnog područja tijela državne uprave

U proteklom četverogodišnjem razdoblju, koje se za sva tijela javne uprave odnosilo na prekretnicu u načinu planiranja i provedbe poslova na strateškoj razini, Državni inspektorat se uz obavljanje zakonodavnih aktivnosti usmjerio na uvođenje kvalitete u svoje radne procese, koja je utjecala na planiranje optimizacije poslovnih procesa te bolju procesnu učinkovitost u raspolaganju s postojećim resursima, a upravo će se zbog obima zakonodavnih obveza iz djelokruga Državnog inspektorata - nastaviti s navedenim aktivnostima i u provedbi mjera iz ovog Provedbenog programa.

Sve mjere iz Provedbenog programa Državnog inspektorata planiraju se ostvariti kroz jedan proračunski program, inspekcijski nadzor, koji s obzirom na obim upravnih područja u djelokrugu Državnog inspektorata već preliminarno ukazuje na važnost temeljnih poslovnih procesa ovog tijela javne uprave, čiji se opis razvojnih potreba i potencijala daje kroz nastavna poglavlja koja ukazuju i na vrijednosti Državnog inspektorata.

2.1. Zaštita zdravlja ljudi, životinja i bilja te održivo gospodarenje šumama i divljači

Veliki broj upravnih područja kojima je primaran cilj zaštita zdravlja ljudi i zaštita javnozdravstvenog interesa su iz djelokruga rada **sanitarne inspekcije**. Navedeno u ovom vremenu visoke osviještenosti potrošača o osobnom zdravlju, potrebi brige za okoliš i održivosti ekosustava zahtijeva neprestani ciklični razvoj provedbe inspekcijskih nadzora, zasnovanoj na snažno utemeljenoj procjeni rizika kroz pravilan odabir prioriternih područja djelovanja, te praćenje i usklađivanje s Europskim politikama navedenih zakonodavnih područja.

U području sigurnosti hrane, sanitarna inspekcija već dugi niz godina kontinuirano provoditi transparentan sustav službenih kontrola na temelju procjene rizika u skladu s Uredbom 2017/625. Postojeći implementirani sustav sigurnosti hrane temelji se na Strategiji od farme do stola i u središtu je Europskog zelenog plana s ciljem da prehrambeni sustavi budu pošteni, zdravi, ekološki prihvatljivi i nadasve održivi a što zahtjeva redizajn prehrambenog sustava na nove tehnologije koje donose i nove opasnosti. Stoga u ovom području sanitarna inspekcija ima obvezu održati postojeću visoku razinu učinkovitosti sustava službenih kontrola i spremno i efikasno prepoznati i odgovoriti na nove opasnosti i rizike.

Novim Zakonom o vodi za ljudsku potrošnju uvedeni su novi parametri zdravstvene ispravnosti vode, posebice one koja se koristi u objektima od javnozdravstvenog interesa, što je povećalo učestalost nesukladnih laboratorijskih nalaza te posljedično utjecalo i na povećanje broja djelovanja i postupanja sanitarnih inspektora. U narednom razdoblju cilj je postupanjem sanitarne inspekcije ojačati provedbu preventivnih i korektivnih mjera kako bi se povećala sukladnost vode za ljudsku potrošnju s propisanim kriterijima.

Nastaviti će se i s implementacijom organizacije i provedbe sustava inspekcijskih nadzora predmeta opće uporabe na način kako to zahtjeva Uredba 2019/1020 osiguravanjem provedbe učinkovitih kontrola svih predmeta opće uporabe uključujući uzorkovanja te pojačani nadzor

Internet trgovine, osobito potrošačkih proizvoda namijenjenih djeci i drugih potrošačkih proizvoda koji utječu na širu populaciju.

Razvojne potrebe u području opasnih kemikalija i biocidnih proizvoda iz okvira projekata Europske agencije za kemikalije referiraju se na provođenje inspekcijskih nadzora, koji u narednom razdoblju fokus u provedbi kontrola stavljaju na nadzore proizvoda na Internetu, te integrirane nadzore nad potrošačkim proizvodima koji će obuhvaćati kontrolu niza REACH restrikcija kao i primjenjivost propisa o kemikalijama na e-cigarete.

Internet prodaja i društvene mreže nezaobilazna su svakodnevica putem koje se omogućuje dostupnost i reklamiranje širokog spektra različitih potrošačkih proizvoda, ali istodobno predstavljaju i izazov u osiguranju sigurnosti i pouzdanosti takvih proizvoda i informacija. U svrhu jačanja funkcionalnosti takvog tržišta na razini Europske unije donesene su Uredba (EU) 2023/988 o općoj sigurnosti proizvoda i Uredba (EU) 2022/2065 akt o digitalnim uslugama, a jedna od inspekcija nadležnih za kontrolu predmetnih Uredbi, nakon donošenja zakonodavnog okvira za provedbu, biti će i sanitarna inspekcija. Time će se proširiti djelokrug rada sanitarne inspekcije. Takav oblik inspekcijskog nadzora zahtjeva razvoj novih tehnika, metoda i postupanja u planiranju i provedbi inspekcijskih nadzora.

Osiguravanje dostatnog broja educiranih i stručnih ljudskih resursa, te odabir ciljeva i prioriteta u provedbi monitoringa, inspekcijskih nadzora i službenih kontrola kojima će se osigurati najviša razina zaštite zdravlja i javnozdravstvenog interesa, svakako su razvojne potrebe u provedbi ovog Provedbenog programa Državnog inspektorata, poglavito uzimajući u obzir smanjenje broja sanitarnih inspektora i nezainteresiranost visokoobrazovanih kadrova u Republici Hrvatskoj za prijavu na objavljene natječaje za radna mjesta sanitarnih inspektora i općenito rad na inspekcijskim poslovima.

Naime, nužan preduvjet za kvalitetno održavanje uspostavljenih sustava službenih kontrola i odgovora na izazove koji proizlaze iz gore opisanih novih trendova tržišta neophodna je trajna edukacija svih dionika, osiguranje dovoljnog broja stručnih ljudskih resursa te nadogradnja informatičkih sustava sanitarne inspekcije u svrhu dostupnosti, prikupljanja i obrade svih parametara potrebnih za kvalitetnu i stručnu procjenu rizika, analizu podataka o stanju u pojedinim sektorima s ciljem pravodobnog planiranja, organiziranja i provedbe inspekcijskih nadzora.

Provedbom mjere **veterinarske inspekcije** razvojne potrebe se i dalje odnose na organizaciju službenih kontrola kojom je potrebno osigurati odgovarajuću učestalost službenih kontrola i provođenje mjera u slučajevima utvrđenih nesukladnosti. Naime, iako se djelotvorna organizacija službenih kontrola postiže izradom godišnjih planova službenih kontrola na centralnoj i regionalnoj razini primjenom metodologije analize rizika, plana praćenja pošiljaka iz uvoza, dokumentiranim procedurama, smjernicama i uputama za sve aktivnosti službenih kontrola u područjima djelokruga veterinarske inspekcije, a pogotovo koordiniranom organizacijom kod neplaniranih pojava bolesti životinja ili incidenata u području sigurnosti hrane i zaštite zdravlja potrošača, potrebno je i kontinuirano unaprjeđivati sustav komunikacije s drugim nadležnim tijelima u svrhu ciljanih i pravodobnih službenih kontrola kojima će se tek tada rizik od ugroze sigurnosti hrane za potrošače svesti na minimum.

Kako bi se u realnom vremenu mogla generirati izvješća o provedenim službenim kontrolama, potrebno je kontinuirano razvijati informacijski sustav koji bi osim izvješća o učinkovitosti službenih kontrola osigurao i praćenje realizacije rada inspekcije po pojedinim područjima u dijelu veterinarstva i sigurnosti hrane odnosno praćenje realizacije aktivnosti planiranih godišnjim planovima rada. Naime, razvijanjem informacijskih sustava osigurava se pravodoban pristup informacijama te se omogućava potpora upravljanju i jačanje učinkovitosti službenih kontrola.

Tako se u Inspektoratu, s ciljem unaprjeđenja zaštite zdravlja ljudi i životinja, osigurava pravilna primjena TRACES sustava kojim se povezivanjem nadležnih veterinarskih tijela Europske unije, trećih zemalja i gospodarskih subjekata prati kretanje živih životinja unutar EU kao i unos pošiljaka životinja, proizvoda životinjskog podrijetla i nusproizvoda iz trećih zemalja.

Kako je u slučaju izbijanja zaraznih bolesti vrlo važno obavljanje sveobuhvatnog inspeksijskog nadzora nad prometom životinja, pogotovo u područjima gdje se zarazna bolest pojavila te je potrebno što hitnije provesti mjere za suzbijanje i sprečavanje daljnjeg širenja zaraze - obveza primjene TRACES sustava odnosi se na sve države članice EU. Pojačanim kontrolama u sustavu primjene TRACES sustava, a posebno primjena pravila certificiranja, imaju pozitivan učinak na sprječavanje širenja opasnih zaraznih bolesti kao i plasiranja sigurnih proizvoda na tržište Republike Hrvatske.

U području veterinarskog javnog zdravstva, TRACES sustav je primarno usmjeren na zaštitu ljudi od zoonoza, budući da se veterinarsko javno zdravstvo u širem smislu riječi može definirati kao veterinarska djelatnost u zaštiti zdravlja ljudi ili kao veterinarstvo u zaštiti javnog zdravstva.

Stupanjem na snagu Uredbe o službenim kontrolama 2017/625, 14. prosinca 2019., TRACES sustav je postao dio IMSOC sustava (njegove systemske komponente su: RASFF, EUROPHYT, TRACES, AAC, ADNS) čija je osnovna zadaća omogućiti različitim EU informacijskim sustavima/aplikacijama kojima upravlja Europska komisija (dalje u tekstu: EK) i nacionalnim informacijskim sustavima/aplikacijama država članica razmjenu podataka za obavljanje službenih kontrola.

Po stupanju na snagu Zakona o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima koje se provode sukladno propisima o hrani, hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja („Narodne novine“, broj 52/21), koordiniranje i RASFF sustavom je prešlo u nadležnost Državnog inspektorata koji, u skladu sa zahtjevima Uredbe o IMSOC-u 2019/1715, predstavlja Jedinствену kontakt točku za koordinaciju između HR RASFF i HR AAC sustava te između HR RASFF i HR AAC sustava sa EU RASFF sustavom. S obzirom da navedeno zakonodavno iziskuje izmjenu Pravilnika o sustavu brzog uzbuđivanja za hranu i hranu za životinje („Narodne novine“, broj 155/2013) ista se planira provesti ovim Provedbenim programom u okviru mjere veterinarske inspekcije.

Ključne razvojne potrebe u provedbi mjere učinkovitog nadzora propisanih standarda u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane **poljoprivredne inspekcije**,

vezani su za sve veću kompleksnost i zahtjevnost provedbe inspeksijskih nadzora u primjeni pojedinih Uredbi Europske unije.

Potrebno je i daljnje kontinuirano ažuriranje ili nadogradnja aplikativnog rješenja kojeg koriste poljoprivredni inspektori, s ciljem daljnjeg unapređenja rada inspektora u provedbi inspeksijskih nadzora kao i potrebe za nadogradnjom statističkih izvještaja o provedenim inspeksijskim nadzorima. Ujedno, zbog sve bržih radnih procesa odnosno kraćih vremenski rokova odvijanja radnih procesa u kojima sudjeluju inspektori Inspektorata, biti će potrebno pristupiti povezivanju s bazama podataka koje vode druga nadležna tijela javne uprave, a od značaja su za urednu provedbu i cjelovitost planiranja i evidentiranja poslovnih procesa poljoprivrednih inspektora.

Pored navedenih razvojnih potreba u realizaciji učinkovitih nadzora poljoprivrednih inspektora koje u okviru mjere ovog Provedbenog programa provodi poljoprivredna inspekcija, izuzetno veliki izazov je potreba djelotvorne organizacije kvalitetnog i učinkovitog obavljanja službenih kontrola i inspeksijskih nadzora nad provedbom svih propisa iz djelokruga nadležnosti poljoprivredne inspekcije koja se postiže se izradom godišnjih planova službenih kontrola primjenjujući principe analize rizika, smjernica i uputa za sve aktivnosti službenih kontrola u svim područjima djelokruga poljoprivredne inspekcije.

U narednom četverogodišnjem razdoblju razvojne potrebe i potencijali prioritnog područja iz djelokruga nadležnosti **fitosanitarne inspekcije**, na koje će se odgovoriti provedbom mjere iz ovog Provedbenog programa, primarno su vezani za očekivano zakonodavno proširenje obuhvata nadzora izmjenama europskog pravnog okvira, povećanje složenosti i zahtjevnosti provedbe službenih kontrola i inspeksijskih nadzora, povećanje zahtjeva za provedbom kontrola na ulaznim mjestima odnosno prije odobravanja roba za unutarnje tržište, očekivano pojačano pojavljivanje i intenzivnije širenje štetnih organizama uslijed povećanja i ubrzanja globalnih kretanja roba i ljudi te uslijed klimatskih promjena, koje već sad ozbiljno utječu na pojavnost i opstojnost štetnih organizama na teritoriju Republike Hrvatske.

Shodno navedenom, predstavnici fitosanitarne inspekcije aktivno sudjeluju u radnim skupinama za izmjenu europskog pravnog okvira iz djelokruga fitosanitarne inspekcije na europskoj i nacionalnoj razini s ciljem otklanjanja pravnih nejasnoća, jasnijeg propisivanja prava i obveza subjekata ali i preciziranja i olakšavanja postupanja inspeksijskih službi i drugih dionika odnosno uključenih tijela javne uprave.

Fitosanitarna inspekcija planira u programskom razdoblju nastaviti s aktivnostima koje pozitivno doprinose održivoj poljoprivrednoj proizvodnji i međunarodnoj trgovini osiguravanjem da nacionalna proizvodnja bilja i biljnih proizvoda, kao i bilje i biljni proizvodi koji se trgovinskim putevima unose na teritorij Republike Hrvatske (u okviru kontrola na prvim ulaznim mjestima) i na teritorij Europske unije, budu slobodni od reguliranih štetnih organizama u cilju sprečavanja negativnih učinaka na proizvodnju i trgovinske tokove, ali i samu prirodu i okoliš doprinoseći na taj način i ciljevima zelene tranzicije.

Ujedno, daljnji rad na digitalizaciji pojedinih poslovnih procesa fitosanitarnih inspektora kroz uvođenje dodatnih digitalnih alata u provedbi i evidentiranju službenih kontrola i inspeksijskih nadzora fitosanitarnih inspektora, ali i aktivno sudjelovanje fitosanitarne inspekcije u daljnjem

razvoju i ažuriranju postojećih digitalnih sustava za bilježenje kontrola, prikupljanje podataka iz različitih izvora, izvještavanje i obradu podataka u realnom vremenu uz bilježenje svih relevantnih rezultata kontrole, povećat će dostupnost i transparentnost podataka poslovnih procesa. Time se omogućava kako bolja dostupnost informacija za učinkovitije planiranje i praćenje kontrola, tako i brže i efikasnije odgovaranje na neplanirane situacije, doprinoseći povećanju učinkovitosti i kvalitete provedbe kontrola i nadzora fitosanitarne inspekcije primarno kroz planiranje ciljanih inspeksijskih nadzora temeljenih na analizi rizika u područjima gdje se uočava veći broj neusklađenosti s propisima, te u područjima za koja se temeljem projekcija može očekivati više izazova u narednom vremenskom razdoblju.

U novom programskom razdoblju, nastaviti će se pozitivna suradnja s državama u našem susjedstvu koje ispunjavaju zadane kriterije za članstvo u okviru podrške proširenju Europske unije, pružanjem stručne pomoći i podrške, prenoseći iskustva pripreme za članstvo te prilagodbe fitosanitarnih propisa i mjera na europski pravni okvir, ali i prenošenjem iskustva uspostave službenih kontrola i inspeksijskih postupanja usklađenih s europskom pravnom stečevinom.

Razvojne potrebe i potencijali u provedbi mjere Provedbenog programa iz upravnog područja **šumarske inspekcije** se odnose na ekološku, gospodarsku i socijalnu podloga za biološko poboljšavanje šuma i povećanje šumske zalihe u vidu održavanja i poboljšanja šumskih ekosustava i njihov doprinos globalnome ciklusu ugljika, održavanja zdravlja i vitalnosti šumskog ekosustava, održavanja i poticanja proizvodnih funkcija šume, održavanja, očuvanja i poboljšanja bioraznolikosti u šumskom ekosustavu, te održavanja i poboljšanja drugih socijalno-ekonomskih funkcija i uvjeta.

Naime, za što kvalitetnije obavljanje inspeksijskih nadzora šumarske inspekcije, biti će potrebno i kontinuirano poboljšanje postojećih aplikativnih rješenja radi što cjelovitijeg prikupljanja podataka o provedbi nadzora te mogućnosti generiranja ciljanih izvješća, kao i jačanje ukupnih kapaciteta šumarske inspekcije te povezivanje podataka šumarske inspekcije s informacijskim sustavima drugih tijela. Pritom naglasak treba staviti na povezivanje s Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, odnosno omogućavanje pristupa šumarskoj inspekciji u pripadajuće registre i upisnike.

Lovna inspekcija provedbom inspeksijskih nadzora u svom upravnom području osigurava održivo gospodarenje populacijama divljači i njihovim staništima na način i u obujmu kojim se trajno unapređuje vitalnost populacije divljači, proizvodna sposobnost staništa i biološka raznolikost, čime se postiže ispunjavanje gospodarske, turističke i rekreativne funkcije te funkcije zaštite i očuvanja biološke raznolikosti i ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači i divlje faune i flore.

Mjerom Provedbenog programa u provedbi aktivnosti lovne inspekcije potrebno je postići unapređenje kroz jačanje suradnje s resornim ministarstvom zbog potrebe otklanjanja nejasnoća u podzakonskim aktima iz upravnog područja lovstva, a s ciljem izbjegavanja pogrešnog tumačenja zakonske regulative u provedbi inspeksijskih nadzora i radu lovnihi inspektora.

Za što kvalitetnije obavljanje inspeksijskih nadzora u upravnim područjima lovne inspekcije, biti će potrebno i kontinuirano poboljšanje postojećeg aplikativnog rješenja radi što cjelovitijeg

prikupljanja podataka o provedbi nadzora te mogućnosti generiranja ciljanih izvješća, a razvojne potrebe se referiraju i na jačanje kapaciteta lovnih inspektora.

2.2. Očuvanje zaštite okoliša, prirode i vodnoga dobra Republike Hrvatske

Glavne razvojne potrebe koje će se adresirati Provedbenim programom u pogledu tri mjere **inspekcije zaštite okoliša** vezani su za provedbu politike i prava EU iz djelokruga nadležnosti inspekcije, pri čemu je jasno da je nužno potrebno utjecati na poboljšanje gospodarenja otpadom i smanjenje glavnih izvora emisije onečišćenja zraka. Stoga će Republika Hrvatska morati intenzivnije raditi na tome da umjesto odlaganja otpada prijeđe na odvojeno prikupljanje i recikliranje otpada te ubrzati aktivnosti u cilju poboljšanja kvalitete zraka.

Obzirom na povećani broj ilegalnih pošiljaka otpada iz drugih zemalja članica EU nužno je nastaviti dobru suradnju sa službenicima carine i granične policije te temeljem informacija dobivenih od nadležnog tijela drugih zemalja članica EU utvrditi i procesuirati takve slučajeve.

Odgovornost je svake inspekcije, pa tako i inspekcije zaštite okoliša, osigurati primjenu propisa koju je zakonodavno ovlaštena nadzirati na učinkovit, stručan, jedinstven i integriran način. Provođenje regulative je bitna i jaka veza u regulatornom lancu za koje je preduvjet jedinstvena i integrirana okolišna regulativa s dobrim tehničkim standardima.

Inspeksijski nadzori u području zaštite okoliša pokrivaju iznimno širok spektar područja, te su samim time i izuzetno opsežne pravne regulative, a svrstavaju se među najzahtjevnije nadzore pri čemu se za provedbu inspeksijskih nadzora postrojenja koja su u djelokrugu Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) (preinačena) (tekst značajan za EGP) (SL L 334, 17.12.2010.), preneseno u pravni poredak Republike Hrvatske Zakonom o zaštiti okoliša, Direktive (EU) 2024/1785 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. travnja 2024. o izmjeni i dopuni Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprječavanje i kontrola onečišćenja) i Direktive Vijeća 1999/31/EZ o odlagalištima otpada (tekst značajan za EGP) (SL L 15.7.2024.), traže iznimna opća tehnička znanja, posebna zakonska i upravna znanja, poznavanje referentnih dokumenata o najboljim raspoloživim tehnikama te osobite organizacijske i komunikacijske vještine.

Osnovne zadaće inspekcije zaštite okoliša su nadzor primjene propisa radi usklađenosti nadziranih osoba s okolišnim zakonodavstvom kao i poticaj njene primjene s ciljem unapređenja kvalitete okoliša i života građana te sprečavanja onečišćenja, štete i ozbiljnih nesreća.

Od posebne je važnosti permanentna edukacija inspektora kako bi se inspeksijski nadzori u području zaštite okoliša obavljali na učinkovit, stručan, jedinstven i integriran način, a nužno je uspostaviti i učinkovitiji zakonski okvir za izvršenje inspeksijskih rješenja o uklanjanju otpada putem treće osobe.

Kontinuiranom provedbom koordiniranih inspeksijskih nadzora i jačanjem administrativnih kapaciteta inspekcije postiže se svijest o odgovornosti nadziranih osoba u primjeni propisa iz područja zaštite okoliša.

Budući da su dobro obučeni i specijalizirani državni službenici za kontrolu provedbe i izvršenja propisa uvjet bez kojega nije moguće ostvariti ciljeve određene okolišnim zakonodavstvom Europske unije od posebne je važnosti uspostaviti sustavnu edukaciju inspektora kako bi se inspeksijski nadzori u području zaštite okoliša obavljali na učinkovit, stručan i ujednačen način.

Radi približavanja najboljoj praksi Europske unije koja se primjenjuje pri kontroli provedbe i izvršenja ciljeva određenih okolišnim zakonodavstvom, inspektori zaštite okoliša će nastaviti sudjelovati u aktivnostima Organizacije Europske unije za provedbu i izvršavanje zakonodavstva o okolišu – IMPEL (*European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law*). Važnost sudjelovanja u skladu je s Komunikacijom Komisije Europskom parlamentu COM(2021) 814final od 15. prosinca 2021. godine kojom se od država članica traži da doprinesu izvršavanju zakonodavstva na razini EU-a omogućavanjem i poticanjem sudjelovanja svojih stručnjaka u europskim mrežama.

Višegodišnjim strateškim programom IMPEL organizacije za razdoblje 2025. – 2027. godine određeno je postizanje ciljeva okolišnog zakonodavstva kroz poticanje suradnje institucija kako na međunarodnom tako i na nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou, otkrivanje izazova u implementaciji i provođenje aktivnosti radi njihovog prevladavanja, razvijanje kapaciteta institucija za implementaciju okolišnog zakonodavstva, koordiniranje i provođenje inspeksijskih nadzora i izvršenje mjera u predmetima od prekogranične važnosti, te povećavanje aktivnog sudjelovanja u IMPEL mreži i širenje postignutih rezultata. Navedeni ciljevi usklađeni su s Odlukom br. 1386/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o Općem programu djelovanja Unije za okoliš do 2020. „Živjeti dobro unutar granica našeg planeta”, Preporukom br. 2001/331/EC Europskog parlamenta i Vijeća od 4. travnja 2001. godine o osiguranju minimalnih kriterija za provođenje inspeksijskog nadzora zaštite okoliša, te Komunikacijom Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija „Put prema zdravom planetu za sve Akcijski plan EU-a: Prema postizanju nulte stope onečišćenja zraka, vode i tla“ COM/2021/400final od 12. svibnja 2021. godine.

Aktivnosti IMPEL organizacije organizirane su kroz slijedeća tematska područja i stručne radne skupine koje upravljaju navedenim tematskim područjima: industrijska postrojenja i zaštita zraka, otpad i prekogranični promet otpadom, voda i tlo, zaštita prirode i međusektorske teme i alati. Predstavnici institucija članica IMPEL organizacije, među kojima je i Državni inspektorat, predlažu teme od interesa za članice koje će se obrađivati kroz projektni ciklus u obliku pojedinačnih projekata u kojima službenici članica sudjeluju u ulozi voditelja projekta, užeg projektnog tima ili člana projekta, a Europska komisija se obvezala na stabilnu i konzistentnu potporu IMPEL organizaciji popisivanjem Okvirnog partnerskog sporazuma, kojim se od zemalja članica očekuje aktivno sudjelovanje svojih službenika u svim aktivnostima IMPEL organizacije.

Državni inspektorat je osigurao sudjelovanje inspektora u IMPEL aktivnostima, a u narednom razdoblju razvojni potencijal se referira na uspostavu načina prenošenja rezultata pojedinih IMPEL projekata s ciljem unaprjeđenja suradnje s drugim nacionalnim institucijama koje su nositelji politika i zakonodavnog okvira za provođenje ciljeva okolišnog zakonodavstva

Europske unije kroz nacionalno zakonodavstvo. U tom smislu inicirana je praksa organizacije radionica radi prezentiranja rezultata IMPEL projekata.

Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“, broj 72/2017.) definiran je strateški cilj 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara u kojem sudjeluje **inspekcija zaštite prirode**, te je isti ujedno i ključna razvojna potreba koja će se adresirati realizacijom ovog Provedbenog programa u dijelu mjere inspektora zaštite prirode.

Održivo korištenje prirodnih dobara je korištenje prirodnih dobara na način da se održava njihov potencijal kako bi se udovoljilo potrebama da ispune, sada i u budućnosti, odgovarajuće ekološke, gospodarske i socijalne funkcije na lokalnim, nacionalnim i globalnim razinama.

Gospodarske i ostale ljudske djelatnosti rade pritiske na prirodu, odnosno utječu na bioraznolikost i georaznolikost korištenjem prirodnih dobara ili zauzimanjem i korištenjem prostora, pa su tako i staništa i divlje vrste u Republici Hrvatskoj uglavnom ugroženi antropogenim djelovanjem.

Kako bi se utjecalo na smanjenje pritisaka na zaštićene dijelove prirode i područja ekološke mreže Natura 2000 te poticalo održivo korištenje prirodnih dobara, neophodno je jačati sustav zaštite prirode Republike Hrvatske. Jačanje ovog sustava će se, između ostalog, postići povećanjem učinkovitosti nadzora zaštite prirode Republike Hrvatske, odnosno povećanim brojem inspeksijskih nadzora s ciljem zaštite prirode i stavljanjem naglaska na koordinirane nadzore.

Kontinuirano je potrebno ulagati u vodno gospodarstvo kako bi se smanjili gubici vode, poboljšala opskrba i javna odvodnja te osigurala bolja zaštita voda, kao i zaštita od štetnog djelovanja voda. U osiguranju održivog korištenja voda nužno je postići i odgovarajući propisani standard i razinu sigurnosti opskrbe vodom za sve korisnike.

Vodopravna inspekcija provedbom inspeksijskih nadzora nad primjenom propisa iz područja vodnog gospodarstva doprinosi očuvanju dobrog stanja voda. U tu svrhu ključne razvojne potrebe vodopravne inspekcije koje će se adresirati Provedbenim programom vezani su za zaštitu voda i korištenje voda, odnosno sprečavanje onečišćenja voda i održivo korištenje voda, što će se postići daljnjim pojačanim inspeksijskim nadzorima obveznika vodopravnih dozvola za korištenje i ispuštanje otpadnih voda.

2.3. Otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu

Ključne razvojne potrebe i potencijali koji će se adresirati Provedbenim programom u pogledu mjere inspekcije rada vezani su uz sprječavanje ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i drugih bolesti koje su u vezi s radom i radnim okolišem, nadzor neprijavljenog rada (tzv. „rada na crno“) kao jednog od pojava oblika sive ekonomije, posebice zakonitosti rada i zapošljavanja stranaca - državljana trećih zemalja, nove oblike rada (primjerice putem digitalnih radnih platformi), obavljanje djelatnosti privremenog zapošljavanja i posredovanja pri zapošljavanju te osiguranje dostojanstvenih uvjeta rada. Uz navedeno, poseban izazov predstavlja sudjelovanje inspektora rada u aktivnostima Europske platforme za rješavanje neprijavljenog rada uspostavljene Odlukom (EU) 2016/344 i Europskog nadzornog tijela za rad, osnovanog Uredbom (EU) 2019/1149 te u Odboru viših inspektora rada pri Europskoj komisiji (*Senior*

Labour Inspectors' Committee - SLIC) i provođenje zajedničkih inspeksijskih aktivnosti, naročito u vezi unaprjeđivanja zajedničkih načela za rad i metoda za ocjenu nacionalnih inspeksijskih sustava u vezi s tim načelima, kontinuiranog sudjelovanja u stručnim timovima za evaluaciju rada drugih EU inspekcija rada, o čemu se izvještava Europska komisija, provođenja zajedničkih inspeksijskih kampanja radi ujednačavanja inspeksijske prakse i razmjene iskustava te suradnje s ciljem poboljšanja EU propisa u području radnih odnosa i zaštite na radu.

Kako bi uspješno odgovorili na izazove, koje među ostalim donose i nove propisane nadležnosti inspekcije rada i promjene zakonodavstva, posebno u dijelu suzbijanja neprijavljenog rada i nadzora plaća, s obzirom na značajno smanjenje broja izvršitelja posljednjih godina (zbog odlaska u mirovinu, pronalaska drugog radnog mjesta i sl.), potrebno je ojačati administrativne kapacitete inspekcije rada popunjavanjem slobodnih radnih mjesta inspektora rada i unaprjeđenjima inspektora koji to svojim radom zaslužuju, kako u području zaštite na radu tako i u području radnih odnosa te ostvariti transparentniju komunikaciju sa socijalnim partnerima i zainteresiranom javnosti, provoditi kontinuirano usavršavanje inspektora rada, kroz usvajanje zakonske regulative i novih vještina, služeći se modernim tehnologijama i daljnjim razvojem aplikativnih rješenja namijenjenih povećanju efikasnosti inspektora rada te nastaviti aktivnosti i realizaciju projekta vezanih za umrežavanje i razmjenu podataka s drugim javnopravnim tijelima kao i stvaranje baze podataka o svim poslovnim subjektima u koju bi se unosili svi podaci relevantni za učinkovitije planiranje i obavljanja inspeksijskih nadzora te osiguranje on-line pristupa svim inspektorima radi bržeg i točnijeg utvrđivanja relevantnih podataka tijekom obavljanja nadzora.

U tome smislu nužno je i kontinuirano razvijanje informacijskog sustava inspekcije rada. Iako je sustav povezan s bazama nekih tijela državne uprave (OIB servis, Obrtni registar, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Porezna uprava), potrebno je daljnje povezivanje na druge baze kako bi inspektori raspolagali svim potrebnim podacima za uspješnu pripremu i provedbu inspeksijskog nadzora (primjerice s Ministarstvom unutarnjih poslova vezano uz rad stranaca u Republici Hrvatskoj), kao i potpuni pristup bazama Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, jer je trenutno omogućen pristup samo dijelu podataka koji su potrebni za uspješno planiranje i provedbu inspeksijskih nadzora. Osim toga, potrebno je i stalno unaprjeđenje postojećih modula kako bi sustav odgovorio na sve veće zahtjeve za specifična izvješća, analize rezultata inspektora rada, uspješnu realizaciju planova rada, pružanje informacija za medije, upravljanje rizicima itd.

Također, treba jačati suradnju s drugim nadležnim tijelima državne uprave, posebice s Poreznom upravom Ministarstva financija i Ministarstvom unutarnjih poslova, kako bi se učinkovitije i djelotvornije provodili inspeksijski nadzori pravilnosti obračuna plaće, naknade plaće, otpremnine, naknade za neiskorišteni godišnji odmor, isplate minimalne plaće, nadzori platformskog rada, upućivanja radnika, neprijavljenog rada, uključujući rad stranaca – državljana trećih zemalja, posebice nakon stupanja na snagu Zakona o suzbijanju neprijavljenoga rada („Narodne novine“ br. 151/22) i Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o radu („Narodne novine“ br. 151/22), kao i predstojećih izmjena i dopuna Zakona o strancima.

2.4. Poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača

Ključne razvojne potrebe i potencijali koji će se adresirati Provedbenim programom u pogledu mjere tržišne inspekcije povezani su prvenstveno s provedbom novog zakonodavstva Europske unije koje je usmjereno na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta kroz jačanje provedbe propisa Unije kojima se štite interesi potrošača i jačanje nadzora tržišta nad proizvodima koji podliježu zakonodavstvu Unije o usklađivanju, a čija provedba je uređena kroz okvir Uredbe (EU) 2017/ 2394 o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za izvršavanje propisa o zaštiti potrošača i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2006/2004, Uredbe (EU) 2019/1020 o nadzoru tržišta i sukladnosti proizvoda i o izmjeni Direktive 2004/42/EZ i uredbi (EZ) br. 765/2008 i (EU) br. 305/2011 i Uredbe (EU) 2023/988 o općoj sigurnosti proizvoda. Također, kao jedan od razvojnih potencijala koji će se adresirati Provedbenim programom u pogledu predmetne mjere tržišne inspekcije je i primjena i provedba Uredbe (EU) 2022/2065 o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga i izmjeni Direktive 2000/31/EZ (Akt o digitalnim uslugama) koja uređuje odgovornost pružatelja digitalnih usluga koji nastupaju kao posrednici između potrošača i onoga što potrošači kupuju putem platformi - roba, usluga i sadržaja.

Zakonom o provedbi Uredbe (EU) 2017/2394 Europskoga parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o suradnji između nacionalnih tijela odgovornih za izvršavanje propisa o zaštiti potrošača i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 2006/2004 („Narodne novine”, broj 54/20), Inspektorat je određen kao jedinstveni ured za vezu nadležan za koordinaciju provedbe Uredbe (EU) 2017/2394 koji, u skladu sa svojim ovlastima određenima posebnim propisima, koordinira sve potrebne aktivnosti između nadležnih tijela na nacionalnoj razini u vezi s povredama odredbi Uredbe (EU) 2017/2394, te je zadužen i za koordinaciju i suradnju s drugim državama članicama i Europskom komisijom.

Ujedno, vezano uz provedbu Uredbe (EU) 2019/1020 kojom se uspostavlja novi okvir nadzora tržišta u pogledu nadzora sukladnosti proizvoda koji podliježu zakonodavstvu Unije o usklađivanju, Inspektorat je također određen kao jedinstveni ured za vezu, odgovoran za koordinaciju i komunikaciju s ostalim tijelima za nadzor tržišta u Republici Hrvatskoj, za priopćavanje nacionalnih strategija prema Europskoj komisiji kao i za koordinaciju i uspostavljanje suradnje s tijelima za nadzor drugih država članica u svrhu pružanja prekogranične uzajamne pomoći u vezi pitanja nadzora sukladnosti proizvoda stavljenih na tržište Europske unije. S obzirom da se Uredba (EU) 2019/1020 odnosi na usklađeno područje EU zakonodavstva o proizvodima, s druge strane Uredbom (EU) 2023/988 uspostavljena su nova pravila za sigurnost proizvoda za koje ne postoje posebne odredbe u okviru prava EU te ista donosi i nove obveze gospodarskim subjektima u pogledu sigurnosti proizvoda koji se stavljaju na tržište te uključuje i rizike vezane uz proizvode koji koriste nove tehnologije, a isto tako donosi i modernizaciju sustava brzog uzbunjivanja za razmjenu informacija u vezi s opasnim proizvodima *Safety Gate* sustav (RAPEX) gdje je Državni inspektorat već i ranije određen kao nacionalna kontaktna točka za primanje i slanje informacija o opasnim proizvodima pronađenim na nacionalnom tržištu.

Nadalje, s obzirom na digitalnu transformaciju tržišta i sve veću upotrebu usluga na takvom tržištu došlo je do novih rizika i izazova za pojedinačne primatelje takvih usluga, posebice za potrošače. Digitalne usluge, posebice internetske platforme, imaju sve važniju ulogu na

unutarnjem tržištu, budući olakšavaju prekograničnu trgovinu i otvaraju nove mogućnosti velikom broju potrošača što posljedično dovodi i do većeg broja povreda prava potrošača. Uredbom (EU) 2022/2065 se propisuje odgovornost pružatelja digitalnih usluga koji nastupaju kao posrednici između potrošača i onoga što potrošači kupuju putem platformi (roba, usluga i sadržaj) i na taj se način želi bolje zaštititi korisnike digitalnih usluga, odnosno potrošače i njihova temeljna prava na internetu, uspostaviti snažan pravni okvir za transparentnost i odgovornost internetskih platformi te osigurati jedinstven, ujednačen pravni okvir na razini Europske unije, a imajući u vidu da je u postupku donošenja nacionalni propis o provedbi iste Uredbe, tržišna inspekcija predviđena je kao jedno od nadležnih tijela za provedbu inspekcijuskog nadzora.

U cilju usklađivanja potrošačkih politika u procesu pridruživanja Republike Hrvatska OECD-u, 18. travnja 2024. godine tržišna inspekcija Državnog inspektorata pristupila je Međunarodnoj organizaciji za provedbu zaštite prava potrošača (ICPEN) kao zemlja partner. ICPEN je međunarodna Mreža čiji su članovi tijela za provođenje zakona o zaštiti potrošača iz država članica EU, kao i tijela iz trećih zemalja, te čiji su glavni ciljevi jačanje aktivnosti nadležnih tijela u području zaštite potrošača kako bi se spriječili nezakoniti slučajevi u području prekogranične trgovine.

Naime, brzi porast prodaje roba i usluga u digitalnom okruženju posljedično dovode do novih izazova u provedbenim aktivnostima tržišne inspekcije te se pojavila potreba za jačanjem suradnje s drugim provedbenim tijelima u području zaštite potrošača, posebno u slučajevima prekograničnih kršenja prava potrošača.

Sukladno tome, kako bi se provedbom inspekcijuskog nadzora tržišne inspekcije ujedno osigurala visoka razine zaštite potrošača i u slučajevima prekograničnih pitanja prava potrošača, te spriječili rizici od ozbiljne štete kolektivnim interesima potrošača, pristupanje ICPEN organizaciji neophodan je čimbenik širenja suradnje i razmjene najboljih praksi s drugim tijelima za provedbu zakona o zaštiti potrošača na međunarodnoj razini čija je svrha u konačnici usmjerena na pozitivne učinke u jačanju budućih provedbenih inicijativa tržišne inspekcije u provedbi zakonodavstva iz područja zaštite potrošača.

U skladu s navedenim, a u kontekstu ostvarenja mjere Provedbenog programa koja ujedno uključuje provedbu citiranog zakonodavstva Unije obavljanjem inspekcijuskog nadzora, razvojne potrebe tržišne inspekcije odražavaju se i u smjeru jačanja administrativnih kapaciteta upravo radi osiguravanja neometane provedbe predmetnih Uredbi i ispunjavanja obveza prema Europskoj komisiji, te uspostave odgovarajućih nadzornih mehanizama koji će doprinijeti i osigurati dosljednu provedbu odredbi citiranih Uredbi u svrhu zaštite i sigurnosti potrošača.

2.5. Osiguravanje propisane kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu

Ključne razvojne potrebe i potencijali koji će se adresirati Provedbenim programom u provedbi mjere **turističke inspekcije** usmjereni su na kvalitetno planiranje inspekcijuskog nadzora, jačanje ukupnih kapaciteta turističke inspekcije te povezivanje podataka turističke inspekcije s informacijskim sustavima drugih tijela.

Pritom naglasak treba staviti na povezivanje s Ministarstvom turizma i sporta, po potpunoj uspostavi Središnjeg registra za ugostiteljsku djelatnost i usluge u turizmu (TuRegistar), koji će, između ostalog, sadržavati i sve podatke o upravnim rješenjima koja sukladno odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti te Zakona o pružanju usluga u turizmu donosi Ministarstvo i nadležna upravna tijela u županijama i Gradu Zagrebu, a što će omogućiti efikasnije planiranje inspekcijskih nadzora.

U svrhu kvalitetne pripreme inspekcijskih nadzora svakako će biti potrebno i daljnje aktivno sudjelovanje turističke inspekcije prilikom unapređivanja sustava za prijavu i odjavu turista, sustav eVisitor, Hrvatske turističke zajednice.

Nadalje, turistička inspekcija će shodno turističkoj politici Republike Hrvatske težiti ostvarenju ključnih strateških ciljeva iz Strategije razvoja održivog turizma do 2030. godine koji doprinose održivom turizmu i ukupnom gospodarskom i društvenom razvoju Republike Hrvatske, kroz konkurentan i inovativan turizam, otporan turizam i turizam uz očuvan okoliš, prostor i klimu, na način da će planskom provedbom nadzora propisima iz svog djelokruga osiguravati konkurentnost pružatelja ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu te sigurnost gostiju i turista u Republici Hrvatskoj.

Neregistrirano obavljanje ugostiteljske djelatnosti, neregistrirano pružanje ugostiteljskih usluga i neregistrirano pružanje usluga u turizmu još uvijek je prisutno u Republici Hrvatskoj, na što ukazuju i statistički podaci iz poslovnih elektroničkih evidencija Državnog inspektorata. Naime, u ukupnom broju provedbenih inspekcijskih nadzora turističkih inspektora u 2023. godini – kod 7% nadziranih pravnih i fizičkih osoba utvrđeno je obavljanje ugostiteljske djelatnosti te pružanje ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu bez rješenja o minimalnim uvjetima nadležnog upravnog tijela ili Ministarstva turizma i sporta.

Stoga će turistička inspekcija, i nadalje, uz suradnju drugih tijela javne uprave, redovnim inspekcijskim nadzorima te inspekcijskim nadzorima povodom zaprimljenih predstavljeni primjenjivati zakonom propisane inspekcijske mjere za suzbijanje neregistriranog obavljanja ugostiteljske djelatnosti, neregistriranog pružanja ugostiteljskih usluga i neregistriranog pružanja usluga u turizmu, u cilju sprječavanja zakonodavno nevidljive i neloyalne konkurencije svim pravnim i fizičkim osobama koje legalno obavljaju ugostiteljsku djelatnost te pružaju ugostiteljske usluge i usluge u turizmu, a posljedično u svrhu povećanja konkurentnosti hrvatskog turizma na tržištu Europske unije ali i na ostalim emitivnim tržištima.

2.6. Suzbijanje nezakonitog i poticanje kvalitetnog građenja u Republici Hrvatskoj

Građevinska inspekcija poduzima mjere u svrhu uvođenja reda u prostor i zaštitu vrijednog prostora Republike Hrvatske od devastacije koju uzrokuje nezakonito građenje te obavlja inspekcijske poslove uklanjanja uništenih zgrada i/ili dijela zgrada oštećenih potresom, poplavom, klizištem ili drugim izvanrednim događajem, čiji ostaci neposredno prijete sigurnosti, zdravlju ljudi i drugim zgradama ili stabilnosti tla na okolnom zemljištu.

Uzimajući u obzir činjenicu da je temeljna zadaća građevinske inspekcije nadzirati provedbu propisa o gradnji i prostornom uređenju, zbog nedostatnog broja građevinskih inspektora kao izazov nameće se učinkovito planiranje inspeksijskih nadzora. Time se osigurava veća prisutnost inspektora „na terenu“ tijekom građenja, jer inspektori mogu djelovati preventivno te pravodobno poduzeti mjere u slučajevima teže povrede propisa. Za provedbu što većeg broja nadzora Inspektorat na ugroženim područjima organizira tzv. „akcije“ pojačanog nadzora u kojima osim mjesno nadležnih inspektora inspeksijske nadzore i postupke obavljaju i inspektori iz drugih područnih ureda Inspektorata.

Na taj način je, uz mjere koje provode i druga tijela (pomorski redari, komunalni redari i druge inspekcije), dugoročno moguće spriječiti novu širu pojavu nezakonitog građenja te utjecati na postupanje i svijest svih sudionika u gradnji.

Inspeksijski nadzori građenja planiraju se sukladno prioritetima koji su određeni Zakonom o Državnom inspektoratu te Godišnjim planom rada i Godišnjim programom rada Inspektorata, posebno građenja koje se izvodi izvan građevinskih područja na poljoprivrednom i šumskom području, građenja u nacionalnim parkovima, parkovima prirode, na pomorskom, vodnom i kulturnom dobru te drugim vrijednim područjima od osobitog značaja na državnoj i područnoj razini.

Uklanjanje nezakonito izgrađenih građevina putem građevinske inspekcije i ugovornih izvođača Inspektorata je krajnja mjera koja se provodi u slučajevima nepostupanja po naredbi građevinskog inspektora, a koja se u percepciji javnosti smatra učinkovitim mjerom građevinske inspekcije. Svake tekuće godine, nakon obavljenih kontrolnih nadzora i izricanja propisanih novčanih kazni izrađuju se planovi uklanjanja i tzv. „katalozi nezakonitih građevina“ te se provodi postupak nabave za odabir izvođača koji će ukloniti građevinu koju investitor nije sam uklonio niti ishodio odgovarajući akt o gradnji. Radi učinkovitije zaštite vrijednog prostora, izmijenjenim zakonskim odredbama iz 2023. godine određeno je da se rješenja o uklanjanju koja su donesena u zaštićenim i izvan građevinskim područjima, uglavnom nezakonitih kuća za odmor, kampova i drugih građevina, mogu izvršavati i bez prethodno izrečenih novčanih kazni.

Shodno navedenom, uz jačanje kapaciteta građevinske inspekcije, u narednom razdoblju se planira povećanje broja inspeksijskih nadzora u zaštićenim područjima te posljedično povećanje postotka uklonjenih nezakonitih zgrada i zgrada koje su usklađene s propisima nakon postupanja građevinske inspekcije, u odnosu na donesena inspeksijska rješenja.

Nakon potresa u Zagrebu i potresa od 28. i 29. prosinca 2020. godine u blizini Petrinje, građevinska inspekcija je nakon potresa bila uključena s ostalim stručnjacima u aktivnosti preliminarnih pregleda stanja oštećenosti zgrada (847 pregleda na Banovini), te je tijekom 2021. godine na temelju odluka Stožera civilne zaštite RH uklonila 101 uništenu zgradu. Od 29. listopada 2021. godine na snazi je članak 113. a. Zakona o dopuni Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 117/21), na temelju kojeg je građevinska inspekcija ovlaštena donositi rješenja o uklanjanju i provoditi postupke uklanjanja uništenih zgrada čiji ostaci nakon izvanrednih događaja kao što su potres, poplava i druge katastrofe, neposredno prijete sigurnosti i zdravlju ljudi te stabilnosti okolnih građevina i tla.

Do kraja 2023. godine putem građevinske inspekcije uklonjeno je ukupno 547 potresima uništenih zgrada te će se uklanjanje zgrada uništenih u potresima nastaviti i u narednom razdoblju.

2.7. Održavanje propisanih standarda u području rudarstva, elektroenergetike i opreme pod tlakom

Ključne razvojne potrebe i potencijali koji će se adresirati Provedbenim programom u provedbi mjere rudarske inspekcije, elektroenergetske inspekcije i inspekcije opreme pod tlakom, referiraju se na jačanje pridržavanja propisanih standarda u područjima rudarstva, elektroenergetike i opreme pod tlakom kroz učinkovito obavljanje inspeksijskih nadzora, odnosno prisutnost inspektora na terenu.

Temeljna zadaća **rudarske inspekcije** je provoditi nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa u području rudarstva i naftnog rudarstva, kojima se uređuje istraživanje i eksploatacija mineralnih sirovina, ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, podzemno skladištenje plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida, zaštita na radu, tehnički normativi, sigurnost ljudi i imovine pri izvođenju rudarskih i naftno-rudarskih radova na istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, podzemnog skladištenja plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida, izgradnja i uporaba objekata i postrojenja u rudarskoj djelatnosti, raspolaganje mineralnom sirovinom dobivenom pri gradnji građevina, provedba uviđaja povodom smrtnih slučajeva, grupnih ozljeda i izvanrednih događaja koji prouzrokuju veću materijalnu štetu, te ispunjavanje propisanih uvjeta radnika zaposlenih na određenim poslovima u rudarstvu i naftnom rudarstvu.

Navedena kontrola primjene propisa u području rudarstva provodit će se u narednom razdoblju shodno planiranim aktivnostima u Godišnjem planu rada i Programu rada Državnog inspektorata za provedbu inspeksijskih nadzora na istraživanju i eksploataciji mineralnih sirovina, ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, podzemnog skladištenja plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida, u okviru akcijski koordiniranih nadzora s drugim inspekcijama Inspektorata, temeljem dogovorene suradnje kao i zahtjeva drugih tijela državne uprave, Državnog odvjetništva i po zaprimljenim predstavkama.

Inspeksijski nadzori kod rudarskih i naftno-rudarskih subjekata sa ishodom koncesijom za eksploataciju mineralnih sirovina, ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, podzemno skladištenje plina i trajno zbrinjavanje ugljikova dioksida provodit će se s ciljem praćenja izvođenja rudarskih i naftno-rudarskih radova sukladno zakonu, kao i kod pravnih i fizičkih osoba u području rudarstva i naftnog-rudarstva radi sprječavanja nelegalne eksploatacije mineralnih sirovina, ugljikovodika i geotermalnih voda u energetske svrhe, te raspolaganja mineralnom sirovinom dobivenom pri gradnji građevina. Prilikom čega će se aktivnosti rudarskih inspektora prvenstveno usmjeravati na utvrđivanje legaliteta pravnih i fizičkih osoba pri izvođenju rudarskih i naftno-rudarskih radova, korištenja u radu rudarskih i naftno-rudarskih objekata i postrojenja bez ishodne uporabne dozvole, kao i sigurnog izvođenja rudarskih i naftno-rudarskih radova s osnova zaštite na radu u području rudarstva i naftnog-rudarstva.

Svakako veliki izazov za realizaciju mjere ovog Provedbenog programa u području rudarstva predstavlja učinkovito planiranje inspekcijskih nadzora s obzirom na postojeći, nedostatan broj raspoređenih rudarskih inspektora. Zbog navedenog, a radi osiguranja provedbe temeljnih zadaća rudarskih inspektora u području rudarstva i naftnog rudarstva, planirano je zapošljavanje rudarskih inspektora te podizanje kvalitete rada rudarskih inspektora putem pohađanja stručnih edukacijskih programa.

Osnovna zadaća **elektroenergetske inspekcije** je provoditi nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa u području elektroenergetike, nad primjenom propisane regulative i jačanju djelovanja u području pouzdanosti, sigurnosti i tehničke ispravnosti postrojenja, uređaja i instalacija, što direktno utječe na održavanje sigurnosti, kvalitete i propisanih standarda u navedenom upravnom području.

Održavanjem propisanih standarda u području elektroenergetike, elektroenergetski inspektori će utjecati na povećanje sigurnosti, kvalitete i učinkovitosti opskrbe i korištenja električne energije, smanjenju ukupnog broja i trajanja prekida električne energije te podizanju kvalitete električne energije u opskrbi i korištenju električne energije, ali i povećanju sigurnosti života ljudi, imovine i okoliša od učinaka elektroenergetskih vodova, postrojenja i instalacija.

Svakako, veliki izazov za urednu realizaciju mjere Provedbenog programa u ostvarenju koje doprinosi elektroenergetska inspekcija je osiguranje provedbe temeljnih zadaća inspektora u području elektroenergetike kroz učinkovito planiranje inspekcijskih nadzora s postojećim, nedostatnim brojem raspoređenih elektroenergetskih inspektora. Zbog navedenog, a radi osiguranja provedbe temeljnih zadaća inspektora u području elektroenergetike, planirano je zapošljavanje elektroenergetskih inspektora te provođenje edukacija i stručnog usavršavanja radi dodatnog jačanja ljudskih resursa i podizanja kvalitete rada elektroenergetske inspekcije.

Osnovna zadaća **inspekcije opreme pod tlakom** je provoditi nadzor nad provedbom zakona i drugih propisa kojima se uređuje ispunjavanje zahtjeva i uvjeta za sigurnost, pouzdanost i kvalitetu opreme pod tlakom i pokretne tlačne opreme, pri stavljanju u uporabu, te uporabe odnosno pogona i održavanja opreme pod tlakom i pokretne tlačne opreme, kao i ispunjenja propisanih uvjeta radnika zaposlenih na određenim poslovima u tom području, kroz nadzor tehničkih zahtjeva i ocjenu sukladnosti, te zahtjeve za opću sigurnost opreme pod tlakom i pokretne tlačne opreme koja je stavljena u uporabu, na utvrđivanju propisanih uvjeta za obavljanje energetske djelatnosti proizvodnje, distribucije, opskrbe plina i toplinskom energijom te obveza kupaca toplinske energije, kao i propisanih zahtjeva za opću sigurnost proizvoda pri proizvodnji, gradnji, uporabi i održavanju postrojenja i opreme u području toplinarstva i plinarstva, što direktno utječe na održavanje sigurnosti, kvalitete i propisanih standarda u navedenim upravnim područjima.

Savjesno upravljajući rizicima unutar svojih radnih procesa, inspektori opreme pod tlakom će kontinuirano obavljati inspekcijske nadzore prema operativnim planovima rada, koji uključuju i koordinirane nadzore s drugim inspekcijama Inspektorata i drugim tijelima državne uprave, kao i prema zahtjevima drugih tijela državne uprave.

Kako bi se osigurala provedba navedenih temeljnih zadaća inspekcije kroz provedbu inspekcijskih nadzora u području opreme pod tlakom, toplinarstvu i plinarstvu odnosno

uspješna realizaciju mjere Provedbenog programa u realizaciji koje sudjeluju inspektori opreme pod tlakom, u narednom vremenskom razdoblju će učinkovito planiranje inspeksijskih nadzora s raspoređenim, nedostatnim brojem inspektora opreme pod tlakom – biti izniman izazov. Zbog navedenog, a radi osiguranja provedbe temeljnih zadaća inspektora u području opreme pod tlakom, toplinarstvu i plinarstvu, planirano je zapošljavanje inspektora opreme pod tlakom i provođenje edukacija i stručnog usavršavanja radi dodatnog jačanja ljudskih resursa i podizanja kvalitete rada inspekcije opreme pod tlakom.

3. Doprinos provedbi ciljeva iz povezanih akata strateškog planiranja

U ostvarenju posebnog cilja 4.1. Jačanje institucionalnoga i normativnog okvira za borbu protiv korupcije utvrđenog **Strategijom sprječavanja korupcije za razdoblje od 2021. do 2030. godine**, Državni inspektorat doprinosi kroz provedbu mjere 4.1.25. Daljnje jačanje provedbe inspeksijskih nadzora i drugih poslova Državnog inspektorata i mjere 4.1.26. Sustavno provođenje unutarnjeg i kontrolno instruktivnog nadzora nad radom inspektora Državnog inspektorata te edukacija inspektora s ciljem sprječavanja koruptivnih ponašanja, te u ostvarenju posebnog cilja 4.2. Jačanje transparentnosti i otvorenosti rada tijela javne vlasti kroz provedbu mjere 4.2.15. Transparentna i učinkovita dodjela javnih ovlasti za obavljanje poslova službenih kontrola u veterinarstvu, a provedbom kojih doprinosi i ostvarenju cilja 3.1. Neovisno pravosuđe i borba protiv korupcije iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

S obzirom da je u tijeku donošenje novog akcijskog plana za provedbu navedenog nacionalnog plana, pokazatelji rezultata za ove tri mjere biti će preuzeti i planski razrađeni u sastavu Provedbenog programa Državnog inspektorata za nastavno četverogodišnje razdoblje po donošenju Akcijskog plana uz Strategiju sprječavanja korupcije za razdoblje 2025.-2027.

Nacionalni plan za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine doprinosi uspostavi usklađenog i perspektivnog tržišta rada te sigurnog i zdravog mjesta rada sa ciljem povećanja stope zaposlenosti, podizanjem kvalitete radnih mjesta i osiguranjem učinkovite zaštite i sigurnosti radnika na mjestima rada. Inspekcija rada Državnog inspektorata doprinosi provedbi Posebnog cilja 2.1. Naime, jedna od mjera za ostvarenje posebnog cilja 2.1. Unaprjeđenje stanja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu u Republici Hrvatskoj je i mjera 2.7. Povećati broj inspektora rada i povećati broj provedenih inspeksijskih nadzora, koja je utvrđena sa svrhom provedbe češćih inspeksijskih nadzora kod poslodavaca koji posluju u rizičnim djelatnostima, te će se po donošenju Akcijskog plana uz Nacionalni plan za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje, za razdoblje od 2025. do 2027. godine preuzeti i razraditi planirani pokazatelj rezultata za ovo provedbeno razdoblje.

U skladu s navedenim potrebno je unaprjeđivati kvalitetu rada inspektora rada i brojačano ojačati ovu inspekciju. Stanje ukazuje da je potrebno pojačati aktivnosti inspeksijskog nadzora provedbe i primjene propisa iz područja zaštite na radu, posebice u rizičnim djelatnostima. Uz organizacijska pitanja (objedinjavanje nadzora na jednom mjestu, odgovarajući unutrašnji ustroj), moguće su i potrebne konkretne mjere na kadrovskom jačanju inspekcije zaštite na radu,

poboljšanju materijalnog statusa i tehničkih uvjeta rada te stvaranju uvjeta za organiziranu kontinuiranu edukaciju inspektora.

Državni inspektorat pridonosi i ostvarenju posebnih ciljeva iz **Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje do 2030. godine**, i to posebnog cilja 1. Prevencija trgovanja ljudima, kao sudionik u provedbi mjere 1.3. Usvajanje politika i mjera regulacije poslovnog sektora radi poduzimanja odgovarajućih i učinkovitih mehanizama sa svrhom prevencije trgovanja ljudima i posebnog cilja 2. Unaprjeđenje sustava identifikacije, pomoći i zaštite žrtava trgovanja ljudima, kao jedan od nositelja mjere 2.6. Usavršavanje ciljanih skupina na temu suzbijanja trgovanja ljudima, provođenjem edukacija inspektora rada u svrhu prepoznavanja elemenata kaznenog djela suzbijanja trgovanja ljudima i senzibilizacije sa žrtvama tog kaznenog djela, te kao sudionik u provedbi mjere 2. 2. Jačanje proaktivnih metoda za identifikaciju žrtava trgovanja ljudima. Ostvarenju ove mjere inspekcija rada doprinosit će kroz pojačanu provedbu inspekcijskih nadzora iz upravnog područja radnih odnosa i zaštite na radu za vrijeme trajanja turističke sezone.

Doprinos Državnog inspektorata je razvidan i u ostvarenju posebnog cilja 2. Smanjenje dostupnosti i prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda te elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu, koja nije u skladu sa zakonskim propisima iz **Nacionalne strategije djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2030. godine**, te Akcijskog plana djelovanja na području ovisnosti do 2026., kroz provedbu mjere 1. Smanjenje dostupnosti/prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađim od 18 godina, mjere 4. Jačanje nadzora i provedbe zakonskih odredbi kojima se zabranjuje prodaja alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda kao i elektroničkih cigareta i spremnika za ponovno punjenje maloljetnim osobama te usluživanje i dopuštanje konzumiranja alkohola (alkoholnih pića i napitaka) maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima i mjere 5. Provedba nadzora nad reklamiranjem alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda i elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu, koje su planski razrađene aktivnostima tržišne, turističke i sanitarne inspekcije u okviru ovog Provedbenog programa Državnog inspektorata (mjera 17., 18. i 19.), a provedbom kojih se doprinosi ostvarenju cilja 3.5. Dostupniji i održiviji zdravstveni sustav iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024. -2028.

Kako je poseban cilj 2. navedene Nacionalne strategije usmjeren na potrebu osiguranja da se dostupnost i prodaja alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda na tržištu provodi sukladno važećim propisima pomoću odgovarajućeg zakonodavstva i nadzora prodaje, polazeći od djelokruga **tržišne inspekcije** u vezi provedbe inspekcijskog nadzora nad odredbama propisa koji reguliraju navedeno područje, odnosno odredbama Zakona o trgovini („Narodne novine“, broj 87/08, 96/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14, 32/19, 98/19, 32/20, 33/23) i Zakona o ograničavanju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda („Narodne novine“, broj 45/17 i 114/18), tržišna inspekcija upravo kroz kontinuiranu provedbu inspekcijskih nadzora u pogledu odredbi koje reguliraju zabranu prodaje navedenih proizvoda osobama mlađima od 18 godina, kao i odredbi koje reguliraju isticanje oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađima od 18 godina u okviru svojih postupanja pridonosi sustavnom praćenju provedbe mjera usmjerenih na prevenciju prodaje duhanskih proizvoda i

alkoholnih pića osobama mlađim od 18 godina i time pridonosi ostvarivanju cilja 2. navedene Nacionalne strategije i cilja 3.5. iz Programa Vlade Republike Hrvatske.

Naime, upravo provođenjem inspekcijskih nadzora tržišne inspekcije vezano uz kontrolu prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol te duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađima od 18 godina, kao i provođenjem inspekcijskih nadzora **turističkih inspektora** nad kontrolom usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima (sukladno odredbama Zakona o ugostiteljskoj djelatnosti) doprinosi se prevenciji ovisnosti o alkoholu i duhanskim i srodnim proizvodima u odnosu na osobe mlađe od 18 godina.

Dok se provođenjem inspekcijskih nadzora **sanitarnih inspektora** sukladno odredbama Zakona o ograničenju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda doprinosi smanjivanju izlaganja javnosti porukama koje svojim nepropisnim načinom izravnog ili neizravnog reklamiranja duhanskih i srodnih proizvoda, e-cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu potiču pušenje građana Republike Hrvatske.

Veterinarski inspektori, Fitosanitarni inspektori i sanitarni inspektori doprinose provedbi **Strategije integriranog upravljanja granicom Republike Hrvatske od 2024. do 2028. godine** („Narodne novine“, broj 92/2024) kroz pojačanu uključenost i odgovornost za poboljšanje i povećanje razine suradnje sa svim nadležnim ministarstvima, Obalnom stražom (suradnja uređena Zakonom o Obalnoj straži Republike Hrvatske i posebnim Sporazumom o suradnji) te Agencijom za zaštitu osobnih podataka u provedbi službenih kontrola na granici.

Naime, **granična sanitarna inspekcija** obavlja zdravstveno – sanitarni nadzor, odnosno službene kontrole robe koje ulaze u Europsku uniju i osoba koje ulaze u Republiku Hrvatsku u cilju zaštite pučanstva od zaraznih bolesti, a radom u Međuresornoj radnoj skupini za integrirano upravljanje granicom Republike Hrvatske doprinosi uključenosti, pravodobnom poboljšanju i povećanju razine suradnje te poduzimanju radnji iz svog djelokruga koje doprinose provedbi ciljeva navedene Strategije.

Granična veterinarska inspekcija obavlja službene kontrole na vanjskim granicama EU iz područja veterinarstva, ustrojena je kao sastavni dio EU sustava granične veterinarske inspekcije, te je smještena na graničnim kontrolnim postajama (dalje u tekstu: GKP) i na vanjskim granicama EU, čiji rad odobrava Europska komisija i pod nadzorom je EK. Ona obavlja službene kontrole u skladu s točno definiranim EU pravilima koji se moraju primjenjivati na svim vanjskim granicama EU i u svim EU državama članicama. Kako se radi o vanjskim granicama EU i kontrolama životinja i roba koje se iz trećih zemalja unose na područje EU ovo područje je od iznimnog značenja za cjelokupni sustav sigurnosti hrane u EU ali i funkcioniranje i vanjsku politiku EU o sigurnosti hrane.

Službene kontrole i druge službene aktivnosti se na GKP obavljaju transparentno, na način i prema učestalosti koji su strogo definirani EU i nacionalnim zakonodavstvom te izravno zavise o u riziku koje životinje ili hrana predstavljaju za zdravlje ljudi i životinja ili zaštitu okoliša.

Shodno navedenom, granična veterinarska inspekcija je uključena u Međuresornu radnu skupinu za integrirano upravljanje granicom Republike Hrvatske kroz doprinos pravodobnom poboljšanju i povećanju razine suradnje s ostalim službama na granici zaduženih za kontrolu

životinja i roba te poduzimanju radnji iz svog djelokruga koje doprinose provedbi ciljeva Strategije integriranog upravljanja granicom.

Ujedno, **fitosanitarna inspekcija** je primarno kroz redovne granične aktivnosti i provedbu kontrola i inspeksijskih nadzora na granicama uključena u sustav integriranog upravljanja granicom, a redovnom i učinkovitom provedbom kontrola iz nadležnosti svake od četiri navedene inspekcije Državnog inspektorata, kroz redovnu suradnju s drugim uključenim tijelima javne uprave, a s ciljem odgovaranja na trenutne i dugoročnije operativne izazove, omogućit će se siguran i neometan promet roba u pogledu udovoljavanja zahtjevima uz optimiziranje opterećenja međunarodnog prometa na vanjskim granicama EU.

Državni inspektorat doprinosi i provedbi strateškog cilja 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara utvrđenog **Strategijom i akcijskim planom zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine** („Narodne novine“, broj 72/2017) kroz prisutnost na terenu i provedbu inspeksijskih nadzora inspektora zaštite prirode.

Temeljni ciljevi vodnog gospodarstva - Uređenje vodotoka i drugih voda i zaštita od štetnoga djelovanja voda (4.2.1.), Korištenje voda (4.2.2.), Zaštita voda (4.2.3) i Zaštićena područja – područja posebne zaštite voda (4.2.4), koji su definirani **Strategijom upravljanja vodama** („Narodne novine“, broj 91/08) ukazuju i na potrebu doprinosa vodopravne inspekcije u očuvanju stanja voda i upravljanju vodama. Naime, kontinuiranim provedbom inspeksijskih nadzora vodopravnih inspektora nad pravnim i fizičkim osobama koje utječu na stanje voda omogućava se očuvanje zdravlja ljudi i okoliša, odnosno očuvanje dobrog stanja voda, sprečavanje onečišćenja voda, sprečavanje promjena hidromorfoloških karakteristika voda i sanaciju stanja voda gdje je ono narušeno te održivo korištenje voda uz osiguranje dovoljnih količina vode za sve korisnike, a vodeći računa o prirodnim mogućnostima (obnovljivosti) resursa.

U provedbi ostalih mjera iz ovog Provedbenog programa, koje ujedno ukazuju i na upravna područja iz djelokruga rada Državnog inspektorata, doprinosi se indirektno provedbi sljedećih ciljeva iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.:

- 1.1. Makroekonomska stabilnost i konkurentno gospodarstvo
- 1.2. Sigurnije tržište rada
- 1.4. Upravljanje državnom imovinom i prostorno uređenje
- 3.4. Djelotvorna javna uprava
- 4.1. Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa
- 4.2. Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti
- 4.4. Razvoj poljoprivrede, ribarstva i akvakulture

4.5. Završetak obnove javnih zgrada javnog sektora i privatne imovine.

Nadzorom provedbe propisa o radu i zaštiti na radu, u okviru djelokruga **inspekcije rada** propisanog člankom 24. Zakona o Državnom inspektoratu, a posebice u sektoru ugostiteljstva, turizma i građevine, te poduzimanjem propisanih upravnih, prekršajnih i kaznenih mjera u slučajevima utvrđenih nezakonitosti, s ciljem specijalne i generalne prevencije, inspekcija rada doprinosi dosljednijoj primjeni radnopravnog zakonodavstva, uključujući propise o minimalnoj plaći, radu stranaca, studenata i osoba s invaliditetom te propisa iz područja zaštite na radu, a time i ostvarenju cilja 1.2. Sigurnije tržište rada.

Tržišna inspekcija provedbom mjere 2. Poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača kroz obavljanje kontinuiranih inspeksijskih nadzora u sektoru trgovine i dr. uslužnih djelatnosti, kao bitnog segmenta gospodarstva, provedbom nadzora potrošačkog zakonodavstva (zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti neprehrambenih proizvoda), kao i suzbijanjem neregistriranog obavljanja djelatnosti te poduzimanjem propisanih upravnih, prekršajnih mjera u slučajevima kršenja propisa, doprinosi provedbi cilja 1.1. Makroekonomska stabilnost i konkurentno gospodarstvo.

Kontinuiranom provedbom inspeksijskih nadzora **turističke inspekcije**, sukladno djelokrugu propisanim člankom 16. Zakona o Državnom inspektoratu, te poduzimanjem upravnih i prekršajnih mjera u slučajevima utvrđenih nezakonitosti, turistička inspekcija doprinosi ostvarenju cilja 4.1. Makroekonomska stabilnost i konkurentno gospodarstvo iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Poljoprivredna inspekcija nadzorima i kontrolama osigurava zdravstvenu ispravnost i higijenu/sigurnost hrane biljnog podrijetla na razini primarne proizvodnje kao i kvalitetu hrane neovisno o porijeklu od razine primarne proizvodnje pa do stavljanja na tržište, čime se sustavno utječe na zaštitu interesa potrošača osiguravanjem sigurne i kvalitetne hrane stavljene na tržište. Tako se kontrolom kvalitete hrane u cijelom lancu „od polja do stola“ omogućava dostupnost kvalitetne hrane na tržištu Republike Hrvatske i posredno doprinosi ostvarenju cilja 4.4. Razvoj poljoprivrede, ribarstva i akvakulture iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Pravilna primjena propisa u području biljnog zdravstva između ostaloga ima za cilj sprečavanje unošenja i širenja reguliranih organizama štetnih za bilje koji mogu nanijeti značajne štete ne samo poljoprivrednoj proizvodnji već i bilju u urbanim i prirodnim ekosustavima. Budući da je stabilna i održiva biljna proizvodnja i bitan čimbenik dohotka i opstojnosti ljudi i poljoprivrede u pojedinim ruralnim područjima, doprinos **fitosanitarne inspekcije** navedenome odražava se na razvoj poljoprivrede, ribarstva i akvakulture. Svojim redovnim aktivnostima fitosanitarna inspekcija doprinosi osiguravanju stabilne i održive poljoprivredne proizvodnje, ali i očuvanju prirodnih resursa i okoliša. Dovoljna količina zdravog i kvalitetnog bilja osnova je za proizvodnju hrane za ljude, ali i hrane za životinje te bitna sirovina za preradu u raznim industrijama, kako prehrambenim tako i farmaceutskim i drugim prerađivačkim industrijama uključujući i preradu drveta, proizvodnju bioplina, biogoriva i sl. što posredno doprinosi cilju 4.4. Razvoj poljoprivrede, ribarstva i akvakulture iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Građevinska inspekcija provedbom mjere 2.6. Suzbijanje nezakonitog i poticanje kvalitetnog građenja u Republici Hrvatskoj doprinosi provedbi cilja 1.4. Upravljanje državnom imovinom i prostorno uređenje poduzimanjem inspeksijskih mjera kojima se sankcioniraju nezakoniti graditelji, čime se uvodi red u prostor na način da se uklanjaju građevine koje se ni na koji način ne mogu ozakoniti ili sudionici u gradnji nakon postupanja inspekcije usklađuju građenje s propisima o gradnji i prostornom uređenju. Tako će se uz poboljšan sustav prostornog planiranja te putem inspeksijskih nadzora građevinskih inspektora intenzivirati mjere prevencije i sankcioniranja nezakonite gradnje.

U sklopu prioriteta 4. Održiva Hrvatska i cilja 4.5. Završetak obnove zgrada javnog sektora i privatne imovine **građevinska inspekcija** doprinosi uklanjanjem zgrada čija obnova nije moguća te zgrada koje su potresima tako uništene da njihovi ostaci neposredno prijete sigurnosti i zdravlju ljudi, stabilnosti okolnih građevina i tla. Nakon uklanjanja koje provodi građevinska inspekcija moguće je pojačavanje stope obnove u narednom razdoblju što svakako doprinosi cilju završetka obnove.

Inspektori zaštite okoliša će redovitom provedbom koordiniranih inspeksijskih nadzora u području industrijskog onečišćenja, proaktivnim pristupom i procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti, doprinijeti smanjivanju industrijskog onečišćenja, te tako utjecati na očuvanje sastavnica okoliša i održivi razvitak Republike Hrvatske, dok će provedbom nadzora u području gospodarenja otpadom doprinijeti smanjivanju nastanka otpada, povećanju recikliranja otpada i smanjivanju odlaganja otpada čime se doprinosi ostvarivanju cilja 4.2. Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti iz Programa Vlade Republike Hrvatske.

Ujedno, provođenjem učinkovitih inspeksijskih nadzora **inspektora zaštite prirode**, također će se pospješiti održivost razvoja i očuvanje zaštićenih dijelova prirode Republike Hrvatske te tako doprinijeti ostvarenju cilja 4.2. iz Programa Vlade Republike Hrvatske, kao i provedbom sustavnih i učinkovitih inspeksijskih nadzora **vodopravnih inspektora** u pogledu podizanja svijesti i povećanja odgovornosti nadziranih pravnih i fizičkih osoba u primjeni propisa iz područja vodnoga gospodarstva, a sa svrhom postizanja i osiguranja dobrog stanja voda.

U ostvarenju navedenog cilja 4.2. doprinosi se posredno i provedbom aktivnosti **šumarske i lovne inspekcije**, odnosno djelotvornim i učinkovitim obavljanjem inspeksijskih nadzora sukladno propisanim odredbama Zakona o šumama („Narodne novine“, broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20, 145/20, 101/23, 36/24) i Zakona o lovstvu („Narodne novine“, broj 99/18, 32/19 i 32/20).

Doprinos cilju 4.1. Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa razvidan je kroz učinkovito i pravovremeno obavljanje inspeksijskih nadzora inspektora **zaštite okoliša u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti**, gdje će se prvenstveno primjenom proaktivnog pristupa, ali i procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti u provedenim inspeksijskim nadzorima doprinijeti smanjivanju emisija onečišćujućih tvari u zrak i tvari koje oštećuju ozonski sloj te tako djelovanjem inspektora utjecati na poboljšanje kvalitete zraka i ublažavanje klimatskih promjena.

Nadalje, provedbom mjera iz svoje nadležnosti Državni inspektorat posredno doprinosi provedbi sljedećih deset ciljeva iz Programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj do 2030. godine (SDG ciljevi UN Agende 2030³):

- SDG 2 - Iskorijeniti glad, osigurati dostatne količine hrane i bolju prehranu te promicati održivu poljoprivredu – s dvije (2) mjere;
- SDG 3 - Osigurati zdrav život i promicati blagostanje svih ljudi svih starosnih skupina – s pet (5) mjera;
- SDG 6 - Osigurati dostupnost i održivo upravljanje vodama te zdravstvene uvjete za sve – s jednom (1) mjerom;
- SDG 7 - Osigurati financijski dostupnu, pouzdanu, održivu i modernu energiju za sve – s jednom (1) mjerom;
- SDG 8 - Promicati ravnomjeran, uključivi i održivi gospodarski rast, punu i produktivnu zaposlenost i dostojan posao za sve – s jednom (1) mjerom;
- SDG 11- Učiniti gradove i ljudska naselja uključivima, sigurnima, otpornima i održivima – s dvije (2) mjere;
- SDG 12 - Osigurati održive obrasce potrošnje i proizvodnje – s jednom (1) mjerom;
- SDG 15 - Štititi, obnavljati i promicati održivo korištenje zemaljskih ekosustava, održivo upravljati šumama, boriti se protiv dezertifikacije, zaustaviti i obrnuti proces degradacije zemljišta te zaustaviti gubitak biološke raznolikosti – s tri (3) mjere;
- SDG 16 - Promicati mirna i uključiva društva za održivi razvoj, osigurati pristup pravdi za sve i izgraditi učinkovite, odgovorne i uključive institucije na svim razinama – četiri (4) mjere i
- SDG 17 - Jačanje sredstva provedbe i oživljavanje globalnog partnerstva za održivi razvoj – s jednom (1) mjerom.

Ujedno, iako Državni inspektorat nije direktno uključen kao nositelj provedbe Nacionalnog plana oporavka i otpornosti za razdoblje 2021.-2026.⁴, srpanj 2021., smatramo da 10 mjera vezanih za temeljne poslovne procese Državnog inspektorata posredno doprinose zelenoj tranziciji, a da tri mjere iz ovog Provedbenog programa Državnog inspektorata doprinose digitalnoj transformaciji (Prilog 1.).

³ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/sustainable-development-goals_en?prefLang=hr, uvid na dan 28. listopada 2024.

⁴

<https://planoporavka.gov.hr/UserDocImages/dokumenti/Plan%20oporavka%20i%20otpornosti%2C%20srpanj%202021..pdf?vel=13435491>, uvid na dan 28. listopada 2024.

4. Popis mjera s opisom

U nastavku se daje popis mjera Inspektorata koje su s obzirom na uključenost temeljnih, upravljačkih ili potpornih procesa u doprinosu ostvarenja ciljeva iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. i posebnih ciljeva iz nacionalnih planova podijeljene u sljedeće dvije osnovne skupine mjera:

- **Unaprjeđenje kvalitete i učinkovitosti provedbe inspeksijskih poslova inspektora Inspektorata**, kao skupina mjera opisanih pod r.br. 1. – 20. koje obuhvaćaju temeljne poslovne procese Inspektorata i
- **Odgovorno, profesionalno, učinkovito i transparentno upravljanje Inspektoratom**, kao skupina mjera opisanih pod r.br. 21.-23. u okviru kojih se provode upravljački i potporni poslovni procesi Inspektorata.

4.1. Unaprjeđenje kvalitete i učinkovitosti provedbe inspeksijskih poslova inspektora Inspektorata

Mjera 1. Poboljšanje zaštite ekonomskih interesa i sigurnosti potrošača

Obavljanjem inspeksijskih nadzora i drugih poslova tržišne inspekcije u području trgovine, usluga i zaštite potrošača jača se provedba zakonodavstva i time pridonosi stvaranju okruženja u kojem se potiče pozitivna poslovna praksa trgovaca prema potrošačima, pa time i zaštita ekonomskih interesa potrošača i sigurnosti potrošača pri kupnji i korištenju neprehrambenih (tehničkih) proizvoda.

Ujedno, kako neregistrirano obavljanje trgovine i pružanje usluga uzrokuje štetne posljedice ne samo za državu već i za potrošače i poduzetnike, svrha provedbe inspeksijskih nadzora tržišne inspekcije je i suzbijanje neregistriranog obavljanja navedenih djelatnosti. U cilju daljnjeg jačanja zaštite potrošača, te legaliteta obavljanja trgovine i uslužnih djelatnosti, potrebno je i kontinuirano nastaviti s provedbom sustavnih inspeksijskih nadzora radi povećanja pravilne primjene propisa od strane nadziranih osoba u području trgovine, usluga, zaštite ekonomskih interesa potrošača i sigurnosti neprehrambenih proizvoda.

Mjera posredno doprinosi cilju 1.1. Makroekonomska stabilnost i konkurentno gospodarstvo iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 2. Osiguravanje propisane kvalitete u turizmu i ugostiteljstvu

Obavljanjem inspeksijskih nadzora nad poslovanjem ugostitelja i pružatelja ugostiteljskih usluga i usluga u turizmu, osigurava se primjena propisane kvalitete turističkih i ugostiteljskih usluga što posljedično utječe na uspješnost pozicioniranja Hrvatske među vodeće turističke zemlje svijeta, te na konkurentnost i sigurnost Republike Hrvatske kao zemlje prepoznatljivog identiteta, očuvanih resursa i kvalitetnih životnih uvjeta.

U cilju održavanja kvalitete u turizmu, kao i osiguravanja sigurnosti turista, turistička inspekcija obavlja planirane i koordinirane inspeksijske nadzore s drugim inspekcijama Državnog inspektorata, dajući pritom važnost propisanom oporitetu, koji omogućuje ne poduzimanja prekršajnih mjera prema prekršiteljima kod propisanih slučajeva povrede propisa. Navedeni

pravni instrument omogućava izgradnju partnerskih odnosa između turističkih inspektora i svih nadziranih subjekata, te se na taj način ostvaruje savjetodavna uloga inspekcijskog tijela javne uprave prema gospodarstvenicima.

Isto tako, turistički inspektori svojim djelovanjem pridonose suzbijanju nelojalne konkurencije, a koja je, između ostalog, na tržištu prisutna zbog neregistriranog obavljanja ugostiteljske djelatnosti, neregistriranog pružanja ugostiteljskih usluga i neregistriranog pružanja usluga u turizmu.

Mjera 3. Otkrivanje i suzbijanje nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu

Poštivanje propisa koji uređuju prava radnika iz radnog odnosa i u vezi radnog odnosa, važni su za sprječavanje neprijavljenog rada (tzv. „rada na crno“) kao jednog od pojava oblika sive ekonomije i osiguranje dostojanstvenih uvjeta rada. Sadašnje stanje ukazuje da je potrebno i dalje nastaviti s aktivnostima pojačanog nadzora provedbe propisa iz područja radnih odnosa, kojima se uređuju: obveze poslodavaca da prijave radnike u propisanim rokovima nadležnim tijelima mirovinskoga i zdravstvenoga osiguranja i na odgovarajuće radno vrijeme; zapošljavanje i rad maloljetnika; zapošljavanje i rad državljana trećih zemalja te rad upućenih radnika; sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme, radno vrijeme; korištenje prava na stanku, dnevni, tjedni i godišnji odmor; obveze poslodavaca za dostavu radnicima isprava o plaći, naknadi plaće, otpremnini i naknadi za neiskorišteni godišnji odmor propisanog sadržaja; isplatu ugovorene odnosno zakonom propisane minimalne plaće; obveza vođenja evidencije o radnicima i radnom vremenu; rad putem agencija za privremeno zapošljavanje; posredovanje pri zapošljavanju te pravo prednosti pri zapošljavanju osoba iz čl. 102. st. 1. - 3. Zakona o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji („Narodne novine“, broj 121/17, 98/19, 84/21 i 156/23), članka 9. Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom („Narodne novine“, broj 157/13, 152/14, 39/18 i 32/20), članka 48.f Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata („Narodne novine“, broj 33/92, 57/92, 77/92, 27/93, 58/93, 2/94, 76/94, 108/95, 108/96, 82/01, 103/03, 148/13 i 98/19) te čl. 48. st. 1. – 3. Zakona o civilnim stradalnicima iz Domovinskog rata („Narodne novine“, broj 84/21). Značajan dio aktivnosti odnosi se na inspekcijske poslove koje inspektori rada provode na temelju odredaba članka 36. Zakona o osiguranju radničkih tražbina („Narodne novine“, broj 70/17 i 18/23, dalje u tekstu: ZORT), donošenjem upravne mjere privremenog osiguranja naplate utvrđene obveze pljenidbom i zabranom raspolaganja novčanim sredstvima koje poslodavac ima na bilo kojem računu kod banke, za iznos koji čini umnožak propisanog iznosa minimalne plaće i broja radnika kojima nije isplaćena plaća odnosno naknada plaće za određeni mjesec.

Sigurnost i zaštita zdravlja na radu u Republici Hrvatskoj utemeljena je na Ustavu Republike Hrvatske, a uređuje se propisima, poglavito Zakonom o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14, 118/14, 94/18 i 96/18), ali i drugim zakonima koji uređuju područje rada, tehničke zahtjeve, zdravstvenu zaštitu, obavljanje pojedinih djelatnosti i slično. Svrha mjere je poboljšanje sigurnosti i zaštite zdravlja radnika na radu kod poslodavca, i to na način da se djeluje proaktivno na sprječavanju ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i drugih bolesti koje su u vezi s radom i radnim okolišem. Na zaštitu zdravlja radnika i poboljšanje sigurnosti na

radnome mjestu utjecat će se inspekcijskim nadzorima i drugim inspekcijskim poslovima na teritoriju Republike Hrvatske, a na temelju operativnih planova rada i povodom prijave radnika, radničkih vijeća, sindikata, poslodavaca, udruga poslodavaca, te pravnih osoba s javnim ovlastima.

Otkrivanjem i suzbijanjem nezakonitosti u području radnih odnosa i zaštite na radu inspekcija rada će kroz provedbu sustavnih i koordiniranih inspekcijskih nadzora i jačanje administrativnih kapaciteta inspekcije rada pridonijeti ostvarivanju programskog cilja Vlade Republike Hrvatske - Prioritet 1. – Uspješna Hrvatska, Konkurentno gospodarstvo, obrazovanje, znanost i digitalno društvo, Cilj: 1. 2. „Sigurnije tržište rada“.

Poseban doprinos u provedbi ciljeva Programa Vlade su aktivnosti inspekcije rada – inspekcijski nadzori usmjereni ka suzbijanju neprijavljenog rada, čime se utječe na smanjenje broja nezakonito zaposlenih te nadzor provedbe propisa iz područja radnih odnosa, s ciljem osiguranja dostojanstvenih uvjeta rada uz maksimalnu zaštitu poduzetnika i radnika.

Zaštita na radu osobito je važna u očuvanju ljudskih resursa kao kapitala te postizanju uspješnosti i snage svake organizacije. U unaprjeđenju stanja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu u Republici Hrvatskoj, Državni inspektorat ima značajnu ulogu, koja je predviđena i Nacionalnim planom za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine i Akcijskim planom za provedbu Nacionalnog plana za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. godine, koji je za razdoblje trajanja ovog Provedbenog programa u fazi izrade. Odgovoran odnos i ulaganje u zaštitu na radu i razvoj, kao i razvoj kulture prevencije rizika na mjestima rada, pridonose dobrobiti radnika, poslodavaca i društva u cjelini. Na stabilnost mirovinskog sustava svakako utječe i što dulji ostanak radnika u svijetu rada te što manji broj prijevremenih invalidskih mirovina. Stoga je potrebno trajno poboljšavati sigurnost i zaštitu zdravlja na mjestima rada kako bi se smanjio broj profesionalnih bolesti i teških ozljeda na radu.

Zahvaljujući razvoju novih tehnologija te kontinuiranom unaprjeđenju aplikacije eOčevidnik inspekcije rada, između ostalog, omogućeno je povezivanje na baze podataka drugih tijela državne uprave (OIB servis, Obrtni registar, određene evidencije Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje). Također, uspostavljena je Jedinствена elektronička evidencija rada (JEER) u kojoj se pohranjuju podaci o radnicima zaposlenim kod poslodavaca koji obavljaju djelatnost putem digitalnih radnih platformi te Informatički sustav zaštite na radu, kojima inspekcija rada ima pristup u svrhu pripreme i provedbe inspekcijskog nadzora, što u cjelini doprinosi digitalnoj transformaciji, no nužno je i daljnje povezivanje s bazama podataka i drugih javnopravnih tijela, posebice Porezne uprave, Ministarstva unutarnjih poslova, Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i dr.

Mjera posredno doprinosi cilju 1.2. Sigurnije tržište rada iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 4. Suzbijanje nezakonitog i poticanje kvalitetnog građenja u Republici Hrvatskoj

Građevinska inspekcija svojom prisutnošću na aktivnim gradilištima može spriječiti nezakonitosti u samom začetku i pravodobno poduzeti mjere u slučajevima teže povrede propisa te tako doprinijeti zaštiti prostora od nove devastacije nezakonitim ili nekvalitetnim građenjem koji ugrožavaju identitet prostora Republike Hrvatske. Za provedbu što većeg broja nadzora Državi inspektorat na ugroženim područjima organizira tzv. „akcije“ pojačanog nadzora u kojima osim mjesno nadležnih građevinskih inspektora nadzore i postupke obavljaju i inspektori iz drugih područnih ureda i Središnjeg ureda Inspektorata.

Prioritetno će se planirati i nadzirati građenje unutar posebno zaštićenih područja i izvan građevinskih područja, gdje se samo iznimno može graditi. Zaštita navedenih područja od posebnog je nacionalnog interesa pa su i građevinskoj inspekciji nadzori građenja unutar tih područja prioritet u postupanju.

Najveći broj postupanja i poduzimanja mjera građevinske inspekcije odnosi se utvrđivanje nezakonitosti i posljedično na donošenje rješenja o uklanjanju cijele ili dijela građevine zbog građenja bez propisanog akta. U građevinskom području uglavnom se radi o rekonstrukcijama (nadogradnje, dogradnje) i građenju pomoćnih građevina uz postojeće zgrade, a izvan građevinskih područja o kućama za odmor i nezakonitim kampovima. Dio investitora koji grade u građevinskom području tijekom inspekcijskog postupka podnese zahtjev za izdavanjem građevinske dozvole ili glavnog projekta, a pojedini sami uklone nezakonite dijelove građevine. Iako građevinska inspekcija prije odluke o uklanjanju poduzima više mjera protiv sudionika u nezakonitoj gradnji, u javnosti se prisilno uklanjanje građevina koje provodi građevinska inspekcija percipira kao učinkovita inspekcijska mjera.

Uklanjanje nezakonitih zgrada provodi se nakon kontrolnih nadzora i utvrđivanja nepostupanja investitora u zakonskom roku te nakon svih donesenih zakonodavno propisanih mjera građevinske inspekcije (rješenje o uklanjanju, zatvaranje gradilišta, kazne zbog nastavka građenja, kazne kojima se izvršenici prisiljavaju na uklanjanje i dr.). Prisilnom uklanjanju pristupa se putem treće osobe odnosno ugovornog izvođača izabranog putem postupka javne nabave. Troškovi uklanjanja namiruju se iz državnog proračuna do naplate od izvršenika, koji je dugotrajan, jer većina pokreće sudske sporove i parnice zbog uklanjanja te je potrebno osigurati sredstva u proračunu za troškove uklanjanja za svaku tekuću godinu.

Shodno navedenom, provedbom ove mjere doprinosi se provedbi cilja 1.4. Upravljanje državnom imovinom i prostorno uređenje iz Programa Vlade Republike Hrvatske za 2025.-2028. godinu.

Mjera 5. Zaštita zdravlja ljudi i životinja

Učinkovitim i kontinuiranom provedbom službenih kontrola u području zdravlja životinja i sigurnosti hrane, veterinarski inspektori osiguravaju propisani zdravstveni status životinja i njihov siguran promet te provedbu biosigurnosnih mjera, dok provedbom službenih kontrola hrane, direktno doprinose sigurnosti zaštite zdravlja potrošača u Republici Hrvatskoj.

Uspostava sustava službenih kontrola u području sigurnosti hrane i hrane za životinje, te zdravlja i dobrobiti životinja kao i nusproizvoda, preduvjet je za funkcioniranje jedinstvenog EU tržišta i nesmetanog prometa roba kako unutar EU tako i u prometu s trećim zemljama.

Službene kontrole provode se u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane ili hrane za životinje, te na životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla, nusproizvodima kako bi se osigurala primjena zakona o hrani i hrani za životinje, pravilima o zdravlju i dobrobiti životinja, biljnom zdravlju i sredstva za zaštitu bilja te u svrhu praćenja i provjeravanja udovoljavaju li subjekti u poslovanju s hranom i poslovanju s hranom za životinje u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije svim postavljenim zahtjevima.

Zakonodavstvo zahtijeva da službene kontrole i druge službene aktivnosti budu temeljene na procjeni rizika, transparentne i djelotvorne što se osigurava učinkovitom organizacijom službenih kontrola u objektima u poslovanju s hranom, poduzimanju mjera u cilju otklanjanja nesukladnosti odnosno nedostataka te osiguravanju stavljanja na tržište sigurne hrane, a time i zaštitu zdravlja ljudi i životinja, dobrobiti životinja te interesa potrošača. Sustav službenih kontrola je organiziran na način da se provjerava jesu li aktivnosti i roba operatora plasirana na tržište EU (bilo proizvedena ili uvezena iz zemalja izvan EU) u skladu s relevantnim standardima i zahtjevima. Svi poslovni subjekti moraju osigurati poštivanje zahtjeva poljoprivredno-prehrambenog lanca EU-a u svojim svakodnevnim aktivnostima. Podložni su službenim kontrolama bez obzira na njihovu veličinu, ovisno o riziku koji različite aktivnosti predstavljaju za sigurnost poljoprivredno-prehrambenog lanca.

Službene kontrole trebaju se provoditi korištenjem odgovarajućih metoda, uključujući i rutinsko nadziranje i kontrole poput inspekcije, provjere, revizije, uzimanja uzoraka i analize uzoraka. Pravilna provedba tih metoda zahtijeva odgovarajuću izobrazbu osoblja koje obavlja službene kontrole i druge službene aktivnosti.

Osim same provedbe službenih kontrola, u godišnjim planovima rada veterinarske inspekcije provodi se i postupak provjere učinkovitosti službenih kontrola – verifikacije sa centralne razine s ciljem da se osigura redovita, djelotvorna i učinkovita provedba službenih kontrola na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini na temelju analize rizika i s odgovarajućom učestalosti, nepristranosti i dosljednosti te visokoj razini transparentnosti provedbe svih kontrolnih aktivnosti. Svrha verifikacije je procjena funkcioniranja predmetnih procesa te poboljšanja i ujednačenosti provedbe samih službenih kontrola koje u konačnosti imaju cilj verifikacije sukladnosti propisa o hrani i hrani za životinje, o zdravlju i dobrobiti životinja.

Pojave bolesti koje se prenose hranom izazivaju sve veću zabrinutost potrošača što govori o njihovom velikom javnozdravstvenom i društvenom značaju. Nadalje, one su samo najuočljiviji aspekt mnogo šireg i trajnijeg problema. Bolesti koje se prenose hranom ne samo da utječu na zdravlje i dobrobit životinja nego imaju i ekonomske posljedice za pojedince, obitelji, zajednice, subjekte i čitave države. Izuzetno je važno praćenje i suzbijanje bolesti životinja koje predstavljaju velike prijetnje kako uzgoju domaćih životinja tako i cjelokupnog gospodarstvu Republike Hrvatske. Stoga je kontrola provedbe programa i provjera biosigurnosti na gospodarstvima na kojima se drže životinje u odnosu na sprječavanje pojave i širenja zaraznih i nametničkih bolesti životinja važan segment u provedbi ove mjere. Kako bi se odgovorilo na

brojne izazove i promjene, potrebni su zajednički naponi svih sudionika uključenih u sustav kontrole sigurnosti hrane, zdravlja i dobrobiti životinja.

Subjekti u poslovanju s hranom i nadležna tijela imaju svoje uloge s različitim odgovornostima u sustavu kontrole kao učinkovitog načina smanjenja opasnosti koje potječu od hrane. Službene kontrole koje provode nadležna tijela kao i kontrole od strane subjekata u poslovanju s hranom smatraju se zajedničkim djelovanjem u cilju osiguranja zaštite zdravlja i interesa potrošača.

Mjera posredno doprinosi cilju 3.4. Djelotvorna javna uprava iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 6. Povećanje učinkovitosti zaštite javnozdravstvenog interesa

Učinkovitom provedbom službenih kontrola, odnosno inspeksijskih nadzora i ostalih stručnih poslova sanitarne inspekcije nad provedbom EU i nacionalnih propisa iz područja sprečavanja i suzbijanja zaraznih bolesti, zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju, proizvodnje i stavljanja hrane na tržište hrane i predmeta opće uporabe, proizvodnje, stavljanja na tržište i uporabe kemikalija i biocidnih proizvoda, zaštite od buke i zaštite od neionizirajućeg zračenja, ograničavanja uporabe duhanskih proizvoda se štiti javnozdravstveni interes. Također ova mjera uključuje nadzor u području gospodarenja otrovnim kemikalijama, a poradi sprječavanja njihove eventualne zlouporabe i zlouporabe njihovih prekursora.

Obzirom da svi građani u Republici Hrvatskoj imaju pravu na istu razinu zaštite zdravlja i cjelovitu zaštitu javnozdravstvenog interesa, službene kontrole i inspeksijski nadzori sanitarne inspekcije moraju se obavljati u svim fazama nad djelatnostima pod nadležnošću na nepristran, jedinstven, sustavan, dosljedan i djelotvoran način s određenom razinom transparentnosti prema zainteresiranoj javnosti. Zakonodavstvo zahtijeva da službene kontrole i druge službene aktivnosti budu temeljene na procjeni rizika te se trebaju provoditi korištenjem odgovarajućih metoda, uključujući i rutinsko nadziranje i kontrole poput: inspekcije, provjere, revizije, uzimanja uzoraka i analize uzoraka.

Transparentnost prema drugim institucijama i zainteresiranoj javnosti jača povjerenje u nadležna tijela te stoga treba unapređivati razmjenu informacija posebice u slučaju moguće ugroze zdravlja građana, bilo od proizvoda koji su stavljeni na tržište ili zbog širenja zaraznih bolesti.

Za ostvarenje navedenih zahtjeva aktivnosti sanitarne inspekcije moraju se temeljiti na kvalitetnoj pripremi i organizaciji kontrola koje uključuju izradu godišnjih planova i programa rada temeljenih na procjeni rizika, kontinuirano praćenje propisa i izradu uputa za rad, kontinuiranu edukaciju sanitarnih inspektora, izradu izvještaja i evaluacije rezultata provedbe planova i programa rada, dostatnom broju kvalificiranih i osposobljenih ljudskih resursa te dostupnosti potrebne opreme za rad. Također je potrebno osigurati provjeru učinkovitosti sustava službenih kontrola provedbom internih verifikacija i poduzimanja poravnih radnji.

Mjera posredno doprinosi cilju 3.4. Djelotvorna javna uprava iz Programa Vlade Republike Hrvatske za mandat 2024.-2028.

Mjera 7. Održavanje propisanih standarda u području rudarstva, energetike i opreme pod tlakom

Učinkovitim provođenjem inspekcijskih nadzora rudarskih inspektora, elektroenergetskih i inspektora opreme pod tlakom doprinijet će se održavanju propisane sigurnosti i standarda u području rudarstva, elektroenergetike, opreme pod tlakom, toplinarstva i plinarstva te sprječavanju činjenja šteta Republici Hrvatskoj putem otuđenja prirodnih resursa, devastacije prostora i jačanja sive ekonomije.

Naime, provođenjem inspekcijskih nadzora rudarskih inspektora, s ciljem dosljedne primjene propisanih odredbi u području istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina, ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe, podzemnog skladištenja plina i trajnog zbrinjavanja ugljikova dioksida doprinosi se povećanju sigurnosti pri izvođenju rudarskih i naftno-rudarskih radova i sprječavanju činjenja šteta počinjenih Republici Hrvatskoj putem otuđenja prirodnih resursa (eksploatacija mineralnih sirovina, ugljikovodika, geotermalnih voda u energetske svrhe), devastacije prostora i jačanja sive ekonomije.

Provedbom inspekcijskih nadzora elektroenergetskih inspektora u području elektroenergetike, utječe se na legalitet, sigurnost i održavanje kvalitete, te učinkovitost izvođenja radova i uporabu opreme, što posljedično omogućuje održavanje propisane sigurnosti i standarda u području elektroenergetike.

Inspekcijskim nadzorima inspektora opreme pod tlakom u području opreme pod tlakom, toplinarstva i plinarstva utječe se na legalitet, sigurnost svih sudionika, održavanje kvalitete, učinkovitost izvođenja radova i uporabu opreme, što posljedično omogućuje održavanje propisane sigurnosti i standarda u području opreme pod tlakom, toplinarstva i plinarstva.

Shodno navedenom, a u vezi učinkovitosti provedbe inspekcijskih poslova odnosno svrhe provedbe aktivnosti iz opisanog djelokruga rudarske, elektroenergetske i inspekcije opreme pod tlakom, ova mjera posredno doprinosi ostvarenju cilja 3.4. Djelotvorna javna uprava iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 8. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih promjena

Na smanjenje emisija onečišćujućih tvari u zrak i tvari koje oštećuju ozonski sloj utječe provedba nadzora nad osobama ovlaštenih za obavljanje poslova praćenja kvalitete zraka i praćenja emisija onečišćujućih tvari u zrak, osoba ovlaštenih za obavljanje djelatnosti vezanih za uređaje i opremu koja sadrži kontrolirane tvari i/ili fluorirane stakleničke plinove, vlasnika/korisnika nepokretnih izvora onečišćenja zraka u smislu kontrole provedbe mjera za smanjivanje emisija onečišćujućih tvari u zrak, jedinica lokalne samouprave i Grada Zagreba u smislu donošenja i provedbe akcijskih planova, obveznika primjene propisa iz područja zaštite ozonskog sloja i klimatskih promjena.

Stoga će učinkovitim i pravovremenim obavljanjem inspekcijskih nadzora u području zaštite zraka, zaštite ozonskog sloja i klimatskih aktivnosti, inspektori zaštite okoliša uz primjenu proaktivnog pristupa, ali i procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti - doprinijeti smanjivanju

emisija onečišćujućih tvari u zrak i tvari koje oštećuju ozonski sloj te tako djelovati na poboljšanje kvalitete zraka i ublažavanje klimatskih promjena, što svakako doprinosi i zelenoj tranziciji.

Provedbom ove mjere posredno se doprinosi ostvarenju cilja 4.1. Dekarbonizacija gospodarstva, energetike i prometa iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 9. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području industrijskog onečišćenja

Planiranjem i provedbom koordiniranih inspeksijskih nadzora operatera postrojenja koji podliježu obvezi ishođenja okolišne dozvole ili primjeni Uredbe o sprječavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari, u kojima uz inspektore zaštite okoliša, kao koordinate, sudjeluju i: vodopravni inspektori, sanitarni inspektori, elektroenergetski inspektori, inspektori opreme pod tlakom, rudarski inspektori, veterinarski inspektori, poljoprivredni inspektori, inspektori rada-zaštite na radu, inspektori zaštite prirode, inspektori zaštite od požara, eksploziva i vatrogastva i inspektori civilne zaštite, doprinosi se smanjenju industrijskog onečišćenja.

Koordinirani nadzori obuhvaćaju operatere složenih sustava iz djelatnosti energetike, proizvodnje i prerade metala, industrije minerala, kemijske industrije, gospodarenja otpadom te drugih djelatnosti uključujući industrijska postrojenja za proizvodnju papira ili kartona, klaonice, obradu i preradu sirovina za proizvodnju hrane ili hrane za životinje, kafilerije, intenzivan uzgoj životinja (peradi i svinja) te površinske obrade tvari u kojima se koriste organska otapala, kao i operatere područja postrojenja, koja na lokacijama skladište opasne tvari u količinama koje mogu uzrokovati nesreće većih razmjera ("Seveso postrojenja").

Kontinuiranom provedbom koordiniranih inspeksijskih nadzora u području industrijskog onečišćenja, inspektori zaštite okoliša će prvenstveno primjenom proaktivnog pristupa i procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti doprinijeti smanjivanju industrijskog onečišćenja, te tako doprinijeti očuvanju sastavnica okoliša i održivom razvitku Republike Hrvatske.

Mjera posredno doprinosi ostvarenju cilja 4.2. Smanjenje odlaganja otpadom, kvaliteto upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 10. Otkrivanje, suzbijanje i procesuiranje nezakonitosti u području gospodarenja otpadom

Provedeni inspeksijski nadzori prekograničnih pošiljaka otpada, odlagališta otpada, osoba koje obavljaju poslove gospodarenja otpadom, jedinica područne (regionalne) samouprave u smislu donošenja i provedbe Planova gospodarenja otpadom te osoba čijim obavljanjem djelatnosti nastaje otpad (proizvođači otpada) doprinosi se održivom gospodarenju otpadom.

Sukladno navedenom, u realizaciji ove mjere, inspektori zaštite okoliša će primjenom učinkovitog, proaktivnog pristupa i pravovremenim obavljanjem inspeksijskih nadzora u području gospodarenja otpadom ali i procesuiranjem utvrđenih nezakonitosti doprinijeti

smanjivanju nastanka otpada, povećanju recikliranja otpada i smanjivanju odlaganja otpada, te tako doprinijeti i zelenoj tranziciji.

Osim navedenoga, inspektori zaštite okoliša će sukladno mjeri 17. Izobrazba sudionika u gospodarenju otpadom iz Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje od 2023. – 2028. godine, koju će provesti ministarstvo nadležno za zaštitu okoliša, unaprijediti svoje stručno znanje što će doprinijeti učinkovitijem provođenju nadzora nad gospodarenjem otpadom, a provedba ove mjere posredno doprinosi i ostvarenju cilja 4.2. Smanjenje odlaganja otpadom, kvaliteto upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 11. Održivo gospodarenje šumama i divljači

Svrha provedbe mjere je nadzirati gospodari li se šumom i divljači na načelima održivog gospodarenja odnosno na način propisan zakonom uvažavajući zadane smjernice šumskogospodarskih i lovnogospodarskih planova kao i utjecaj biotskih i abiotskih čimbenika na gospodarenje.

Republika Hrvatska ima ogroman prirodni kapital u očuvanim šumama. Šuma je jedan od najznačajnijih obnovljivih resursa i u prvom redu potrebno je nadzirati gospodarenje šumama na način da se kao i do sada osigura održivost šuma u svim njezinim dobnim stadijima a pri tome uvažavajući tri različita načina obnove šuma, odnosno jednodobnog, raznodobnog i prebornog načina gospodarenja koja omogućuju njenu održivost odnosno potrajnost, a sve u svrhu skladištenja stakleničkih plinova u šumama i daljnjeg razvoja kružnog biogospodarstva.

Od velike važnosti je i sprječavanje šumskih požara na način da se nadzire kako se provode mjere osiguranja zaštite od požara. Program aktivnosti zaštite šuma od požara od interesa za Republiku Hrvatsku je izvršni dokument za učinkovito preventivno i operativno djelovanje u cilju smanjenja broja požara na otvorenom prostoru, smanjenja štete i broja ljudskih žrtava, opožarenih površina, zaštite kritične infrastrukture, povećanja sigurnosti stanovništva, turista i zaštite njihove imovine. Cilj će se postići odgovarajućim poduzimanjem širokog raspona preventivnih mjera za sprječavanje nastanka požara i razvojem odgovarajućih elemenata operativnih snaga za gašenje požara. Zajedničkim djelovanjem i provedbom preventivnih i operativnih mjera u konačnici će se utjecati na smanjenje broja požara te spriječiti i umanjiti narušavanje biološke i krajobrazne raznolikosti i podržati trajno održivi razvoj ekosustava.

Radi praćenja i očuvanja zdravstvenog stanja šuma i šumskih zemljišta u Republici Hrvatskoj, nadzirat će se provedba svih zaštitnih mjera protiv organizama štetnih za šumsko bilje, šumske rasadnike i šumski reprodukcijски materijal. Veliki naglasak će, uz kontrolu zdravstvenog stanja bilja te nadležnih tijela ustrojenih za provođenje zakonodavstva u području biljnog zdravstva, biti i na specijaliziranim subjektima te dobavljačima šumskog reprodukcijskog materijala, kao potencijalnim dionicima u globalizaciji trgovine koja bi se trebala temeljiti na kvalitetnom i staništu prilagođenom šumskom reprodukcijskom materijalu i koji će omogućiti obnavljanje i trajnu održivost šumskih ekosustava, u skladu s načelima zaštite šumskih genetskih izvora.

Isto tako u svrhu održivog gospodarenja populacijama divljači nadzirati će se provedba mjera za održavanje njihovog optimalnog stanja u lovištima uvažavajući zakonitosti prirodnog sklada

između divljači i staništa. Za optimalno stanje divljači u lovištima važno je unaprijeđivati vitalnost populacije divljači, proizvodnu sposobnost staništa i biološku raznolikost, čime se postiže ispunjavanje gospodarske, turističke i rekreativne funkcije te funkcije zaštite i očuvanja biološke raznolikosti i ekološke ravnoteže prirodnih staništa, divljači i divlje faune i flore.

Nadalje, održivo gospodarenje šumom uvelike doprinosi zelenoj tranziciji u smislu postizanja neutralnog klimatskog gospodarstva jer šume kojima se gospodari bolje vežu ugljik od šuma kojima se ne gospodari. Stoga će šumarska inspekcija svojom prisutnošću na terenu i kontinuiranom provedbom inspeksijskih nadzora utjecati na kvalitetu gospodarenja šumama te tako osigurati održavanje njezinih općekorisnih vrijednosti, zaštititi biološke raznolikosti te utjecati na podizanje otpornosti šuma na klimatske promjene. Naime, povećanjem zalihe ugljika u šumskoj biomasi sektor korištenja zemljišta i šumarstva bio bi trajni ponor za stakleničke plinove.

Provedbom ove mjere posredno se doprinosi cilju 4.2. Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetu upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 12. Postizanje i očuvanje dobrog stanja voda

Svrha provođenja inspeksijskih nadzora vodopravnih inspektora je povećanje odgovornosti nadziranih osoba u primjeni propisa iz područja vodnoga gospodarstva.

Poboljšanjem učinkovitosti u provedbi sustavnih i koordiniranih inspeksijskih nadzora nad izvorima onečišćenja, što se provodi kontrolom onečišćenja, zabranom ispuštanja onečišćujućih tvari u vode, te zabranom drugih radnji i ponašanja koja mogu izazvati onečišćenje voda i vodnoga okoliša, postiže se i osigurava dobro stanje voda i omogućuje njihovo korištenje za predviđene namjene, te se doprinosi zelenoj tranziciji.

Svrha zaštite voda je zaštita ljudskog zdravlja od negativnih učinaka bilo kakvog zagađenja vode namijenjene za ljudsku potrošnju, osiguravanjem njezine čistoće i stanja koje ne šteti ljudskom zdravlju, kao i zaštita okoliša od štetnih utjecaja ispuštanjem otpadnih voda.

Sustavnim inspeksijskom nadzorima kod isporučitelja vodne usluge javne vodoopskrbe doprinosi se posredno provedbi cilja iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2026. - cilj 4.2. Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti.

Mjera 13. Učinkoviti nadzor zaštite prirode Republike Hrvatske

Bogata i raznolika priroda jedan je od najvrjednijih resursa kojima raspolaže Republika Hrvatska, stoga je provedba učinkovitog nadzora zaštite prirode Republike Hrvatske kao posebna mjera izuzetno važna, jer očuvana priroda doprinosi osiguravanju svih funkcionalnosti nužnih za život i ekonomski razvoj.

U Republici Hrvatskoj, kao i u svijetu, priroda je pod stalnim pritiskom ljudskih djelatnosti pa se u tom smislu održivi razvoj nameće kao važan cilj u Programu Vlade Republike Hrvatske. Iako se ulažu značajni napor za očuvanje prirode, pojedine njezine sastavnice su i dalje

ugrožene, stoga je neophodno usmjeriti raspoložive kapacitete prema aktivnostima koje će u najznačajnijoj mjeri doprinijeti očuvanju prirode.

Shodno navedenom, s ciljem jačanja održivosti razvoja i očuvanja zaštićenih dijelova prirode i područja ekološke mreže Natura 2000 Republike Hrvatske, planirati će se i provoditi učinkoviti inspekcijski nadzori inspektora zaštite prirode, kao i koordinirani inspekcijski nadzori inspektora zaštite prirode u suradnji s inspekcijama drugih sektora, djelatnicima Ministarstva unutarnjih poslova (MUP) i službenicima Carinske uprave Ministarstva financija (CU MFIN).

Također, jedan od ciljeva održivog razvoja iz Programa Republike Hrvatske 2024. – 2028. je uspostava cjelovite karte morskih staništa za cijelo područje hrvatskog dijela Jadrana koja će inspekciji zaštite prirode omogućiti preciznije utvrđivanje biljnih i životinjskih vrsta koje nastanjuju određeno stanište morskog prostora, a što bi kroz upravne mjere rezultiralo poboljšanjem stanja očuvanosti morskih ekosustava.

Uz doprinos ostvarenju cilja 4.2. Smanjenje odlaganja otpadom, kvalitetno upravljanje vodnim gospodarstvom i očuvanje bioraznolikosti iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028., inspektori zaštite prirode provedbom ove mjere doprinose i realizaciji strateškog cilja 2. Smanjiti direktne pritiske na prirodu i poticati održivo korištenje prirodnih dobara koji je definiran u okviru hijerarhijski višeg akata strateškog planiranja Strategije i akcijskog plana zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine.

Mjera 14. Učinkovit nadzor propisanih standarda u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane

Pravilna primjena propisanih standarda u područjima primarne poljoprivredne proizvodnje i kvalitete hrane stavljene na tržište važni su aspekti osiguravanja dostatnih količina sigurne i kvalitetne hrane čime se utječe na dobrobit i kvalitetu života građana RH i EU.

Poljoprivredna inspekcija nadzorima i kontrolama osigurava zdravstvenu ispravnost i higijenu/sigurnost hrane biljnog podrijetla na razini primarne proizvodnje kao i kvalitetu hrane neovisno o porijeklu od razine primarne proizvodnje pa do stavljanja na tržište čime se sustavno utječe na zaštitu interesa potrošača osiguravanjem sigurne i kvalitetne hrane stavljene na tržište.

Inspekcijske nadzore i kontrole iz svoje nadležnosti, poljoprivredna inspekcija će nastaviti obavljati samostalno i u suradnji s drugim inspekcijama koje u svojoj nadležnosti imaju provedbu službenih kontrola hrane.

Stoga će učinkovitom organizacijom i kontinuiranom provedbom inspekcijskih nadzora hrane utjecati na pravilnu primjenu propisanih standarda što će u konačnici omogućiti dostupnost kvalitetne hrane na tržištu Republike Hrvatske u cijelom lancu „od polja do stola“.

Ovom mjerom se u konačnici posredno doprinosi provedbi Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028. i ostvarenju cilja 4.4. Razvoj poljoprivrede, ribarstva i akvakulture.

Mjera 15. Zaštita zdravlja bilja, očuvanje poljoprivredne proizvodnje i prirodnih biljnih resursa sprječavanjem unošenja i širenja organizama štetnih za bilje

Učinkovita, sustavna, pravovremena, ciljana i funkcionalna provedba službenih kontrola i drugih inspeksijskih nadzora iz područja biljnog zdravstva, ali i ostalih područja nadležnosti fitosanitarne inspekcije doprinosi osiguravanju stabilne i održive poljoprivredne proizvodnje, ali i očuvanju prirodnih resursa i okoliša. Dovoljna količina zdravog i kvalitetnog bilja osnova je za proizvodnju hrane za ljude i hrane za životinje te je bitna sirovina za preradu u raznim industrijama, kako prehrambenim tako i farmaceutskim i drugim prerađivačkim industrijama uključujući i preradu drveta, proizvodnju bioplina, biogoriva i sl.

Provedba službenih kontrola i inspeksijskih nadzora u području biljnog zdravstva između ostaloga ima za cilj sprečavanje unošenja i širenja reguliranih organizama štetnih za bilje koji mogu nanijeti značajne štete ne samo poljoprivrednoj proizvodnji već i bilju u urbanim i prirodnim ekosustavima pa se učinkovitom organizacijom i kontinuiranom provedbom kontrola, propisivanjem i praćenjem provedbe fitosanitarnih mjera sprečavaju negativni učinci, osim na poljoprivrednu proizvodnju i trgovinske tokove, i na samu prirodu i okoliš.

Budući je biljna proizvodnja bitan čimbenik dohotka i opstojnosti ljudi i poljoprivrede u pojedinim područjima (povijesni primjeri utjecaja filoksere na propadanje vinograda te posljedičan utjecaj na masovna iseljavanja stanovništva iz pojedinih dijelova Republike Hrvatske) doprinos fitosanitarne inspekcije u održivosti proizvodnje u ruralnim krajevima također nije moguće zanemariti.

Ova mjera posredno doprinosi ostvarenju cilja 4.4. Razvoj poljoprivrede, ribarstva i akvakulture iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 16. Uklanjanje zgrada uništenih zbog potresa, poplava i drugih izvanrednih događaja

Nakon potresa u Zagrebu 22. ožujka 2020. godine te potresa od 28. i 29. prosinca 2020. godine u blizini Petrinje, doneseno je više zakona⁵ o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije i više programa mjera⁶ vezanih za obnovu i uklanjanje potresom uništenih zgrada, te je građevinska inspekcija obavljala poslove uklanjanja oštećenih zgrada na temelju Odluka Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske do listopada 2021. godine, kada je stupio na snagu članak 113.a Zakona o dopuni Zakona o Državnom inspektoratu („Narodne novine“, broj 117/21) u vezi izmjena i dopuna cit. Zakona o obnovi u 2021. godini.

⁵ Stupanjem na snagu Zakona o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije („Narodne novine“, broj 21/23) sukladno članku 115. prestao je važiti Zakon o obnovi zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-moslavačke županije i Karlovačke županije („Narodne novine“, broj 102/20., 10/21. i 117/21.).

⁶ Program mjera obnove zgrada oštećenih potresom na području Grada Zagreba, Krapinsko-Zagorske županije, Zagrebačke županije, Sisačko-Moslavačke županije i Karlovačke županije („Narodne novine“, broj 28/23), na snazi od 11. ožujka 2023.

Od navedenih zakonodavnih izmjena, građevinska inspekcija je ovlaštena donositi rješenja i provodi postupke uklanjanja uništenih zgrada nakon svih izvanrednih događaja i katastrofa. Do kraja 2023. godine ukupno je uklonjeno 547 uništenih zgrada te će se uklanjanje zgrada uništenih u potresima, a čija obnova nije moguća, nastaviti i u narednom razdoblju.

Provedbom ove mjere posredno se doprinosi ostvarenju cilja 4.5. Završetak obnove javnih zgrada javnog sektora i privatne imovine iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 17. Smanjenje dostupnosti/prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađim od 18 godina⁷

Mjera omogućuje provedbu aktivnosti kojima će se osigurati primjena zakonskih propisa o zabrani prodaje alkoholnih pića, drugih pića i napitaka koji sadržavaju alkohol i duhanskih proizvoda te elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu.

Kontinuiranim planiranjem i provedbom inspeksijskih nadzora tržišne inspekcije u području trgovine na malo u vezi prodaje alkoholnih pića i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađima od 18 godina, kao i kontrole odredbi vezanih za isticanje oznake o zabrani prodaje alkoholnih pića i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađima od 18 godina, doprinosi se pravilnoj primjeni propisa od strane nadziranih pravnih i fizičkih osoba u trgovini na malo čime se posljedično učinkovito djeluje i doprinosi ostvarivanju prioriteta u smanjenju dostupnosti i prevenciji prodaje predmetnih proizvoda maloljetnim osobama.

Mjera doprinosi cilju 3.5. Dostupniji i održiviji zdravstveni sustav iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 18. Jačanje nadzora i provedbe zakonskih odredbi kojima se zabranjuje prodaja alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda kao i elektroničkih cigareta i spremnika za ponovno punjenje maloljetnim osobama te usluživanje i dopuštanje konzumiranja alkohola (alkoholnih pića i napitaka) maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima⁸

Svrha ove mjere je provedba aktivnosti usmjerenih na pojačanu kontrolu prodaje i ponude alkoholnih pića, drugih pića i napitaka koji sadržavaju alkohol i duhanskih prerađevina maloljetnicima.

Kontinuiranom provedbom inspeksijskih nadzora turističke inspekcije u vezi kontrole usluživanja, odnosno dopuštanja konzumiranja alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima, u objektima

⁷ Mjera 1. Smanjenje dostupnosti/prodaje alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađim od 18 godina preuzeta je u Provedbeni program iz Akcijskog plana djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine.

⁸ Mjera 4. Jačanje nadzora i provedbe zakonskih odredbi kojima se zabranjuje prodaja alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda kao i elektroničkih cigareta i spremnika za ponovno punjenje maloljetnim osobama te usluživanje i dopuštanje konzumiranja alkohola (alkoholnih pića i napitaka) maloljetnim osobama u ugostiteljskim objektima preuzeta je u Provedbeni program iz Akcijskog plana djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine.

iznajmljivača, te u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, te kontrole isticanja oznake o zabrani usluživanja, odnosno konzumiranja pića osobama mlađim od 18 godina u ugostiteljskim objektima, u objektima iznajmljivača, te u obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, doprinosi se smanjenju dostupnosti alkoholnih pića, drugih pića i/ili napitaka koji sadržavaju alkohol maloljetnim osobama.

Ujedno, kroz kontinuiranu i sustavnu provedbu inspekcijskih nadzora tržišne inspekcije u vezi primjene odredbi propisa kojima je regulirano područje zabrane prodaje alkoholnih pića i pića koja sadrže alkohol te duhanskih i srodnih proizvoda osobama mlađima od 18 godina, osigurava se učinkovitost pravnog mehanizma utjecanjem na smanjenje dostupnosti navedenih proizvoda osobama mlađima od 18 godina i tako doprinosi pozitivnim učincima koji nastaju kao ishod smanjenja prodaje navedenih proizvoda maloljetnicima.

Mjera doprinosi cilju 3.5. Dostupniji i održiviji zdravstveni sustav iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 19. Provedba nadzora nad reklamiranjem alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda i elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu⁹

Svrha provedbe mjere je provedba aktivnosti usmjerenih na smanjenu izloženost javnosti porukama koje potiču pušenje i pijenje alkohola.

U okviru ove mjere sanitarna inspekcija provodi nadzor nad reklamiranjem duhanskih i srodnih proizvoda, e-cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu sukladno odredbama Zakona o ograničenju uporabe duhanskih i srodnih proizvoda („Narodne novine“, br. 45/17 i 114/18), koje je intenzivirano posebno putem društvenih mreža. S ciljem smanjenja reklamiranja duhanskih i srodnih proizvoda očekuje se stupanje na snagu Zakona o provedbi Uredbe (EU) 2022/2065 Europskog parlamenta i vijeća od 19. listopada 2022. o jedinstvenom tržištu digitalnih usluga (Akt o digitalnim uslugama) kojim će se pojačati zakonodavne ovlasti sanitarne inspekcije u dijelu kontrole reklamiranja duhanskih i srodnih proizvoda na društvenim mrežama, a koje je za sada ograničeno.

Nadalje, u programskom razdoblju nastaviti će se i s inspekcijskim aktivnostima vezanim uz ostale načine reklamiranja, uključujući i razne oblike neizravnog reklamiranja putem različitih proizvoda koji potiču konzumaciju duhanskih i srodnih proizvoda.

Mjera doprinosi cilju 3.5. Dostupniji i održiviji zdravstveni sustav iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

⁹ Mjera 5. Provedba nadzora nad reklamiranjem alkohola i duhanskih i srodnih proizvoda i elektroničkih cigareta, spremnika za ponovno punjenje i uložaka za jednokratnu uporabu preuzeta je u Provedbeni program iz Akcijskog plana djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine.

Mjera 20. Usavršavanje ciljanih skupina na temu suzbijanja trgovanja ljudima (mjera 2. 6.¹⁰)

Trgovanje ljudima kao globalni problem koji ne poznaje granice država, pojavljuje se u različitim pojavnim oblicima i s različitim svrhom eksploatacije, pri čemu žrtve i počinitelji mogu biti osobe bilo koje nacionalnosti. U uvjetima nedostatka domaćih radnika na tržištu rada i ogromnog priljeva stranih radnika, osobito nižih obrazovnih kvalifikacija, koji dolaze iz slabije razvijenih zemalja s niskim BDP-om i plaćama, problem radne eksploatacije postao je još izraženiji. S obzirom na djelokrug inspekcije rada, propisan člankom 24. Zakona o Državnom inspektoratu, kao i činjenicu da su predstavnici Državnog inspektorata imenovani u Nacionalni odbor za suzbijanje trgovanja ljudima i Operativni tim za suzbijanje trgovanja ljudima, doprinos ovog tijela državne uprave u suzbijanju trgovanja ljudima vezan je isključivo uz problematiku otkrivanja i sankcioniranja utvrđene radne eksploatacije. Iako inspekcija rada nije nadležna za identifikaciju žrtava trgovanja ljudima niti procesuiranje počinitelja za kaznena djela vezana uz trgovanje ljudima, već je isto u djelokrugu Ministarstva unutarnjih poslova, suradnja s nadležnim tijelom, uz poduzimanje propisanih zakonskih mjera iz djelokruga inspekcije rada, predstavlja važan doprinos u suzbijanju trgovanja ljudima. S obzirom da prilikom obavljanja inspekcijskih nadzora na mjestima rada inspektori rada zatiču veliki broj radnika, uključujući državljane trećih zemalja, važno je provoditi edukacije odnosno usavršavanje inspektora rada na temu suzbijanja trgovanja ljudima.

Svrha mjere je jačanje kompetencija svih dionika uključenih u nacionalnom referalnom sustavu.

Redovite edukacije svih tijela u nacionalnom referalnom sustavu ključ su adekvatnom pristupu žrtvi. Osnaživanje djelatnika nacionalnog referalnog sustava preduvjet je prepoznavanju ovog kaznenog djela i senzibilizaciji sa žrtvama ovog kaznenog djela.

Ova mjera na posredan način doprinosi cilju 1.2. Sigurnije tržište rada Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

4.2. Odgovorno, profesionalno, učinkovito i transparentno upravljanje Inspektoratom

Mjera 21. Upravljanje promjenama i inovacijama kroz pripremu i praćenje provedbe akata strateškog i operativnog planiranja te učinkovito upravljanje procesima

Ova mjera potpornih poslovnih procesa je razrađena sa svrhom unaprjeđenja poslovnih procesa Inspektorata kroz primjenu učinkovitog strateškog i operativnog planiranja rada koje se naslanja na nove metodologije rada u javnoj upravi i uvođenje sustava upravljanja kvalitetom, urednu primjenu zakonodavnih aktivnosti, kao i upravljanje promjenama u organizaciji kroz pravovremeni utjecaj na rizike i prilike.

¹⁰ Mjera 2. 6. Usavršavanje ciljanih skupina na temu suzbijanja trgovanja ljudima preuzeta je u Provedbeni program iz Akcijskog plana za provedbu Nacionalnog plana za suzbijanje trgovanja ljudima za razdoblje do 2030. godine, za razdoblje od 2024. do 2026. godine.

Provedba mjere omogućuje urednu provedbu odredbi Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, Smjernica za kvalitetu u tijelima javne uprave, Zakona o Državnom inspektoratu, Zakona o sustavu državne uprave („Narodne novine“, broj 6/19, 155/23), Zakona o državnim službenicima („Narodne novine“, broj 155/23, 85/24), Zakona o instrumentima politike boljih propisa („Narodne novine“, broj 155/2023) i svih podzakonskih propisa navedenih zakona iz djelokruga rada nositelja provedbe mjere.

Mjera posredno doprinosi cilju 3.4. Djelotvorna javna uprava iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

Mjera 22. Djelotvorno upravljanje ljudskim resursima

Ova mjera potpornih poslovnih procesa je razrađena sa svrhom zakonitog, sigurnog i djelotvornog upravljanja ljudskim resursima s ciljem provedbe postavljenih poslovnih ciljeva tijela i povećanja učinka svih zaposlenih u Inspektoratu.

Osiguravanjem i održavanjem radnog okruženja koje udovoljava zahtjevima sigurnosti i zaštite zdravlja na radu, upravljanjem osposobljenošću zaposlenika te provođenjem analize trenutnih i budućih potreba za ljudskim potencijalima shodno pojedinom radnom mjestu, osiguravat će se optimalan broj ljudskih potencijala koji će shodno djelokrugu Inspektorata ostvarivati postavljene ciljeve i planirane pokazatelje uspješnosti poslovanja.

Provedba mjere omogućuje urednu provedbu odredbi Zakona o državnim službenicima, Zakona o zaštiti na radu („Narodne novine“, broj 71/14, 118/14, 154/14 , 94/18, 96/18) i Zakona o zaštiti od požara („Narodne novine“, broj 92/10, 114/22) te svih podzakonskih propisa navedenih zakona iz djelokruga rada nositelja provedbe mjere.

Mjera posredno doprinosi cilju 3.4. Djelotvorna javna uprava iz Programa Vlade Republike Hrvatske za mandat 2024.-2028.

Mjera 23. Upravljanje odnosima s partnerima i građanima te ostalim korisnicima usluga

Ova mjera potpornih poslovnih procesa je razrađena sa svrhom provođenja zakonitog, ekonomičnog i optimalnog upravljanja resursima (materijalnim, financijskim, informacijskim i dr.) kroz razvijanje odnosa s partnerima, drugim tijelima javne uprave, građanima i korisnicima usluga s ciljem postizanja planiranih ciljeva.

Provedba mjere omogućuje urednu provedbu odredbi Zakona o proračunu („Narodne novine“, 144/21), Zakona o fiskalnoj odgovornosti („Narodne novine“, broj 111/18, 83/23), Zakona o javnoj nabavi („Narodne novine“, broj 120/16, 114/22), Zakona o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru („Narodne novine“, broj 78/15, 102/19), Zakona o informacijskoj sigurnosti („Narodne novine“, broj 79/07, 14/24), Zakona o kibernetičkoj sigurnosti („Narodne novine“, broj 14/24), Zakona o Državnom inspektoratu, Zakona o općem upravnom postupku („Narodne novine“, 47/09, 110/21), Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“, broj 36/24) i svih podzakonskih propisa navedenih zakona iz djelokruga rada nositelja provedbe mjere.

Mjera posredno doprinosi cilju 3.4. Djelotvorna javna uprava iz Programa Vlade Republike Hrvatske 2024.-2028.

5. Prilog 1. Terminski plan provedbe mjera i okvir za praćenje

Tablica Prilog 1. u excel formatu.